

Clár na nÁbhar

Leathanach

7	Gníomhaíochtaí Tógála	300
7.1	Réamhrá	300
7.2	Modheolaíocht	300
7.3	Timpeallacht Ghlactha	301
7.4	Gníomhaíochtaí Tógála	302
7.5	Tionchair Fhéideartha Tógála	348
7.6	Bearta Maolaithe	350
7.7	Tionchair Iarmharacha	360
7.8	Achoimre	361
7.9	Tagairtí	361

7 Gníomhaíochtaí Tógála

7.1 Réamhrá

Sa chaibidil seo den Tuarascáil MTT déantar cur síos ar na gníomhaíochtaí tógála a bhaineann le Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe atá beartaithe, ar a dtabharfar an fhorbairt bóthair atá beartaithe feasta. Breathnaítear inti ar an dóigh a dtógfá an fhorbairt bóthair atá beartaithe, lena n-áirítear fálú na tógála, glanadh láithreáin, imscrúduithe riachtanacha ar bith, iompórtáil agus diúscairt ábhar, draenáil agus gníomhaíochtaí ginearálta tógála le haghaidh bonneagar bóithre.

Sa chaibidil seo leagtar amach ar dtús an mhodheolaíocht atá á leanúint agus an chaibidil seo á hullmhú (**Cuid 7.2**), cuirtear síos ar an timpeallacht ghlachtha (**Cuid 7.3**), agus cuirtear síos ar na gníomhaíochtaí tógála a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe (**Cuid 7.4**). Tá cur síos déanta ar thionchair fhéideartha tógála na forbartha bóthair atá beartaithe (**Cuid 7.5**) agus tá cur síos déanta ar na bearta maolaithe (**Cuid 7.6**) agus na tionchair iarmharacha (**Cuid 7.7**). Críochnaíonn an chaibidil le hachóimre (**Cuid 7.8**) agus cuid ina bhfuil tagairtí (**Cuid 7.9**).

Baintear úsáid sa chaibidil seo as an bhfaisnéis a bailíodh le linn na staidéir srianta agus roghnaithe bealaigh don fhorbairt bóthair atá beartaithe agus measúnuithe eile a rinneadh faoi na ceannuidil - ithreacha agus geolaíocht, sócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta, torann agus creathadh, cáilíocht an aeir agus aeráid, daoine, daonra agus sláinte, hidrigeolaíocht, hidreolaíocht, seandálaíocht, oidhreacht ailtireachta agus chultúrtha, tírdhreach agus amharc don Tuarascáil MTT seo. Ba chóir an chaibidil seo a léamh i gcomhar le **Fíoracha 7.001 go 7.002; 7.101 go 7.124; 7.201 go 7.202** agus **7.301 go 7.302**.

7.2 Modheolaíocht

Tá ullmhú na caibidle seo bunaithe ar staidéar deasca, réamhshuirbhéanna láithreáin, imscrúduithe talún agus ar fhaisnéis a bailíodh le linn comhairliúcháin le húinéirí talún agus le húinéirí tí, le soláthróirí fóntas agus seirbhíse agus leis an bpobal.

Tionóladh ceardlann tógála an 17 Samhain 2016 san oifig deartha tionscadal. Ba é cuspóir na ceardlainne athbhreithniú agus measúnú a dhéanamh ar an dóigh a dtógfá an fhorbairt bóthair atá beartaithe le haghaidh na measúnachtaí comhshaoil lena mbaineann. D'fhreastail speisialtóirí comhshaoil éagsúla ar an gceardlann a bhí ag idirghníomhú leis an bhfoireann deartha. I measc na speisialtóirí ó dhisciplíní difriúla éagsúla bhí éiceolaíocht, torann agus creathadh, cáilíocht an aeir agus aeráid, tírdhreach agus amhairc, geoiteicniúil agus hidreolaíocht. Chuir an fhoireann deartha forléargas i láthair de dhearadh na forbartha bóthair atá beartaithe agus na príomhsrianta nach mór breathnú orthu le linn na tógála. Tionóladh plé comhoibríoch idir na disciplíní éagsúla chun srianta agus tionchair ar bith eile a d'fhéadfadh a bheith i gceist leis an tógáil a thabhairt chun suntais. Leanadh leis an gcomhoibriú idir na speisialtóirí éagsúla agus leis an bhfoireann deartha i ndiaidh

na ceardlainne sin. Chuir an próiseas leanúnach idirghníomhaíoch seo bonn eolais faoi na measúnachtaí sa chaibidil seo agus i gcaibidlí ábhartha eile sa tuarascáil seo.

Is iad seo a leanas na príomh-threoirlínte a úsáideadh agus an chaibidil seo á hullmhú:

- Dréacht-Treoirlínte na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) ar an bhFaisnéis atá le cuimsiú sna Tuarascálacha ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta, (EPA, 2017)
- Dréacht-Treoirlínte Leasaithe na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil maidir leis an bhFaisnéis atá le cuimsiú sna Ráitis Tionchair Timpeallachta (EPA, 2015)
- Dréacht-Nótaí Comhairle na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil maidir leis na Ráitis Tionchair Timpeallachta a Ullmhú (EPA, 2015)
- Treoirlínte na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) maidir leis an bhfaisnéis atá le cuimsiú sna Ráitis ar Mheasúnachtaí Tionchair Timpeallachta (EPA, 2002)
- Nótaí Comhairle na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil ar an gcleachtas reatha maidir le hullmhú na RTTanna (EPA 2003)
- Treoirlínte Bhonneagar Iompair Éireann (TII) maidir le nósanna imeachta um measúnú agus um chóireáil na geolaíochta, hidreolaíochta agus hidrigeolaíochta le haghaidh Scéimeanna Bóithre Náisiúnta (TII, 2009)

Measúnacht Tionchair Comhshaoil TII ar Scéimeanna Bóithre Náisiúnta - Treoir Phraiticiúil (TII, 2008)

7.3 Timpeallacht Ghlachtha

Is ionann an timpeallacht ghlachtha agus tailte tuaithe measctha le himeall uirbeach Chathair na Gaillimhe agus cuimsíonn sí roinnt d'fhorbairt fho-uirbeach ina bhfuil mórchuid foirgneamh amhail an fhorbairt feadh Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 agus Bhóthar Thuama an N83¹. Tá cloch eibhir i sraith íochtar an limistéir siar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 agus tá aolchloch i sraith íochtar an limistéir soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 agus ní mór é sin a chur san áireamh maidir le hath-úsáid na n-ábhar le linn na tógála. Tá an líonra bóithre atá ann a d'fhéadfaí a úsáid mar bhealaí iompair comhdhéanta de na bóithre Náisiúnta, Réigiúnacha agus Áitiúla. Tá tuairisc ar an líonra tarraingthe atá beartaithe tugtha thíos i **dTábla 7.4** agus léirithe ar **Fhíoracha 7.001** agus **7.002** agus **7.101** go **7.123**. Tá suíomhanna ina bhféadfaí pléascadh a dhéanamh le haghaidh tochtán léirithe ar **Fhíoracha 7.201** agus **7.202** agus tá na limistéir atá beartaithe mar limistéir sil-leagan ábhar léirithe ar **Fhíoracha 7.301** agus **7.302**. Tugtar tuairisc iomlán ar an timpeallacht ghlachtha i **gCaibidil 5, Tuairisc ar an bhForbairt Bóthair atá Beartaithe**.

¹ Ar a dtugtaí Bóthar Thuama an N17 roimhe sin

7.4 Gníomhaíochtaí Tógála

7.4.1 Forléargas

Déantar breac-chuntas sa Chuid seo ar chéim na tógála (**Cuid 7.4.2**), oibreacha cumasúcháin (**Cuid 7.4.3**), ullmhú láithreáin agus oibreacha glanta (**Cuid 7.4.4**), dúnadh agus malairtí slí bóithre atá beartaithe (**Cuid 7.4.5**), cineál féideartha conartha (**Cuid 7.4.6**) príomhghníomhaíochtaí tógála atá roinnte ina gcodanna chun críche na tuarascála seo (**Cuid 7.4.7**), modheolaíochtaí tógála atá beartaithe (**Cuid 7.4.8**), foinsí ábhair agus iompar, lena n-áirítear cainníochtaí oibreacha créafóige, bealaí tarraingthe atá beartaithe agus cumaisc thógála (**Cuid 7.4.9**), malairtí slí seirbhíse agus fónas (**Cuid 7.4.10**), fostaíocht agus leas (**Cuid 7.4.8**), sláinte agus sábháilteacht tógála (**Cuid 7.4.12**), coimisiúnú agus díchoimisiúnú chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe (**Codanna 7.4.13 agus 14**).

Meastar go mairfidh an tréimhse tógála thart ar 36 mí ar an iomlán. Beidh raon éagsúil gníomhaíochtaí tógála ar siúl ag an am céanna ag líon suíomhanna feadh bhealach na forbartha bóthair atá beartaithe, ach déanfar iad ar mhodh céimnithe. Cuirfear an tógáil i gcrích ag baint úsáide as modhanna a bhfuil glacadh idirnáisiúnta leo. Áireofar ar ghníomhaíochtaí tógála na forbartha bóthair atá beartaithe gníomhaíochtaí amhail tochailt, tógáil claífort agus tógáil struchtúrach, obair tholláin, pfléáil, briseadh carraigeacha agus gluaiseacht ábhar laistigh de láthair fhálaithe na n-oibreacha. Cruthóidh sé sin torann, dusta agus gluaiseacht innealra, a d'fhéadfadh dul i gcion ar an timpeallacht máguaird. Déanfar sraith de bhearta maolaithe dea-chleachtas a bhfuil cur síos déanta orthu i gcaibidlí ábhartha na Tuarascála MTT seo a chuimsiú isteach sa chéim tógála lena chinntiú nach sárófar na luachanna teorann dochta atá leagtha síos chun tionchair shuntasacha ag suíomhanna íogaire a sheachaint.

Forbraíodh straitéis um thógáil chun na tionchair fhéideartha comhshaoil ag gach céim den tionscadal i ndiaidh a chéile a íoslaghú. Ní mór trealamh cumhachtach agus trealamh mór agus trom a úsáid go minic le haghaidh mórghníomhaíocht tógála amhail obair thochailte. Glacann sé tréimhse shuntasach ama chun na hoibreacha sin a chur i gcrích agus tá gníomhaíochtaí éagsúla i gceist le céimeanna céimnitheacha na tógála agus ní mór cineálacha éagsúla trealaimh a úsáid díobh. Ar an iomlán, áfach, gníomhaíocht shealadach is ea an tógáil. Tá an t-innealra agus na teicnící sofaisticiúil agus tá siad deartha lena n-oibriú leis an tionchar timpeall orthu a íoslaghú. Mairfidh tionchar iarmharach ar bith, a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh air, ar feadh tréimhse teoranta. Go bunúsach, tá na hoibreacha a theastaíonn chun an fhorbairt bóthair atá beartaithe a thógáil cosúil le mórthionscadail tógála eile in Éirinn agus ar fud an domhain.

Áirítear iad seo a leanas ar ghníomhaíochtaí ginearálta agus tionchair fhéideartha a bhaineann le tógáil na forbartha bóthair atá beartaithe:

- Glanadh láithreáin lena n-áirítear scártáil agus glanadh fásra
- Fálú
- Rochtain ar láithreáin
- Campúin Tógála

- Imscrúduithe láithreán agus tástáil seandálaíochta
- Cairéalú agus próiseáil na gcumascán
- Riachtanas ábhar agus foinse ábhar
- Dúnadh sealadach bóithre agus malairtí slí sealadacha bóithre
- Bainistíocht/cóireáil uisce
- Stóráil shealadach ábhar, farasbarr ábhar nó dramhaíl a thagann chun cinn

Déantar plé ar na gníomhaíochtaí thuas sna codanna seo a leanas ar chóir iad a léamh i gcomhar le **Caibidil 5, Tuairisc ar an bhForbairt Bóthair atá Beartaithe**. Le cois an liosta thuas déantar plé orthu seo a leanas chomh maith:

- Foirm na tógála agus tréimhse na n-oibreacha
- Srianata tógála
- Modhanna tógála ginearálta
- Clár, céimniú agus uaireanta oibre na tógála

Is iad seo a leanas gníomhaíochtaí tógála gaolmhara ar a mbreathnaítear i gcaibidlí eile den Tuarascáil MTT seo:

- Oibreacha créafóige agus bainistíocht ábhar tochailte (féach **Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht**)
- Draenáil láithreáin (féach **Caibidil 5, Tuairisc ar an bhForbairt Bóthair atá Beartaithe, Caibidil 10, Hidrigeolaíocht agus Caibidil 11 Hidreolaíocht**)
- Trácht agus rochtain tógála (féach **Caibidil 6, Measúnú Tráchta agus Trasghearradh an Bhealaigh**)
- Tírdhrechtú (féach **Caibidil 12, Tírdhreach agus Amhare**)
- Malairt slí fiontas (féach **Cuid 7.4.4.3** thíos agus **Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta**)

7.4.1.1 **Plean Bainistíochta Comhshaoil Tógála (CEMP)**

Tá Plean Bainistíochta Comhshaoil Tógála (CEMP) don forbairt bóthair atá beartaithe curtha ar fáil in **Aguisín A.7.5** den Tuarascáil MTT seo. Tá an straitéis fhoriomlán um bainistiú comhshaoil a ghlacfar agus a chuirfear chun feidhme le linn chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe doiciméadaithe sa CEMP. Is é is cuspóir leis an CEMP a léiriú conas is féidir na hoibreacha tógála atá beartaithe a sheachadadh i seicheamh loighciúil, ciallmhar agus sábháilte trí bhearta rialaithe comhshaoil faoi leith a bhaineann le hoibreacha tógála den chineál seo a ionchorprú. Leagtar amach sa CEMP an sásra lena mbainfear amach cosaint an chomhshaoil le linn chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe. Tríd an CEMP a chur chun feidhme cinnteofar go gcoinneofar an cur isteach agus an núis chomh íseal agus is féidir. Áirítear an méid seo a leanas sa CEMP:

- Sonraí Ginearálta an Tionscadail
- Bileoga Teagmhálaithe

- Cáipéisí Tagartha
- Struchtúr/Dualgais agus Freagrachtaí na hEagraíochta
- Gealltanais um Chomhshaoil agus Bearta Rialaithe Comhshaoil
- Ráitis Modhanna/Pleananna Bainistíochta Sainiúil don láthair
 - Plean Bainistíochta Dramhaíl Tógála agus Scartála
 - Plean Rialaithe Dríodar, Creimthe agus Truailithe
 - Plean um Bainistiú Speiceas Coimhthíoch Ionrach
 - Plean um Fhreagairt ar Theagmhais
 - Plean Bainistíochta an Tráichta Tógála
- Straitéis um Oiliúint ar Fheasacht Comhshaoil
- Straitéis Cumarsáide
- Cigireachtaí, Iniúcháireacht agus Straitéis Monatóireachta ar Chomhlíonadh
- Aistriú Deiridh

Ní mór an CEMP arna sholáthar in **Aguisín A.7.5** a léamh i gcomhar leis na sonraí tógála atá curtha ar fáil cheana sa Tuarascáil MTT. Féach **Cuid 7.6.1** den chaibidil seo chomh maith le haghaidh tuilleadh eolais faoin CEMP.

7.4.2 Céimniú na Tógála

Is mó an dóigh go nglacfar leis an bhforbairt ón taobh thoir agus ag déanamh a mbealaigh siar agus go bhféadfadh an tógáil a bheith críochnaithe ina dhá chéim chomhreacha nó i gconradh aonair foriomlán:

- Céim 1 – Cúl Each an N6 go dtí Acomhal Leitrí – 9.9km (Lena n-áirítear Bóthar Ceangail Thuaidh agus Theas an N59)
- Céim 2 – Acomhal Leitrí an N59 go dtí Bóthar an Chósta an R336 siar ó Bhearna - 7.5km

Le cur i gcrích Chéim 1 sholáthrófaí tairbhe an bhealaigh nua trasna na habhann agus sholáthrófaí nasc nua le Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 agus mórcheantar Chnoc na Cathrach. D'fhéadfaí Bóthar Ceangail Thuaidh agus Theas an N59 agus Bóthar Ceangail na Páirce Móire a thógáil mar chuid de réamhchonradh oibreacha, ach déanfar iad sin a mheasúnú mar chuid den phríomhchonradh chun críche na Tuarascála MTT seo mar go mbeadh na tionchair chomhshaoil lena mbaineann mar an gcéanna.

Le cur i gcrích Chéim 2 sholáthrófaí nasc iomlán ó iarthar Shráidbhaile Bhearna chomh fada soir le Cúl Each, Cnoc Mhaoil Drise agus le naisc éagsúla chomhréidhe agus ghrádaithe dheighilte eatarthu.

7.4.3 Oibreacha Cumasúcháin

Is ionann oibreacha cumúsacháin agus na hoibreacha a dhéantar go ginearálta ar shaoráidí atá ann chun spás nó rochtain a chur ar fáil le haghaidh na n-oibreacha buana agus/nó na tógála. Go bunúsach, ní mór na hoibreacha sin a chríochnú sular

féidir na príomhoibreacha a thosú. Braitheann uainiú na n-oibreacha cumasúcháin ar thosú beartaithe chéim na bpríomhoibreacha atá deartha chun tógáil a chumasú. D'fhéadfaí tús a chur le cuid díobh i bhfad roimh na ngníomhaíochtaí tógála. Breathnaíodh ar na tionchair fhéideartha chomhshaoil a bhaineann leis na hoibreacha cumasúcháin sa Tuarascáil MTT seo.

Sula gcuirtear tús leis na príomhoibreacha tógála, beidh gnéithe d'oibreacha cumasúcháin agus ullmhúcháin ann, amhail malairtí slí fiontas, imscrúduithe talún, cóireáil speiceas coimhthíoch ionrach agus imscrúduithe seandálaíochta, atá deartha go bunúsach chun an talamh a ghlanadh i gcomhair na bpríomhghníomhaíochtaí. Breithníodh na gníomhaíochtaí sin ag an gcéim seo lena chinntiú go bhfuil an talamh agus an rochtain ar fad is gá cuimsithe laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe.

Is iad seo a leanas roinnt samplaí de na príomhoibreacha cumasúcháin:

- Malairt slí líne lasnairde BSL 110kV ag Cúil Each, Baile an Bhriotaigh, Cnoc Mhaoil Drise
- Atreorú don líonra dáileacháin Gáis ag Rathún agus líonra tarchurtha Gáis ag Bóthar na Scoile
- Malairt slí Ascaill Chúrsa an Rása agus athrú cúrsa den bhealach isteach ó thuaidh go dtí Ráschúrsa na Gaillimhe, stáblaí sealadacha a thógáil agus dhá thobhar do Ráschúrsa na Gaillimhe a athsholáthar

7.4.4 Glanadh Láithreáin agus Oibreacha Ullmhúcháin

Déanfar glanadh láithreáin lena n-áirítear scártáil, glanadh fásra agus cóireáil speiceas coimhthíoch ionrach laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe. Cuirfear glanadh an fhásra agus cóireáil na speiceas coimhthíoch ionrach i gcrích i gcomhréir leis an bPlean Bainistíochta Comhshaoil Tógála (CEMP). (**Aguisín A.7.5**). Tá srianta ann maidir le glanadh láithreán agus tógáil ag suíomhanna ina bhfuil éin phórúcháin. Nuair is indéanta, ní bhainfear fásra (e.g. fálta scean, crainn, scrobarnach agus talamh féaraigh) idir an 1 Márta agus an 31 Lúnasa, in iarracht tionchair dhíreacha ar éin phórúcháin a sheachaint. Sa chás go bhfágfaidh an clár tógála nach gceadófar cloí leis an srian séasúrach, ansin déanfaidh éiceolaí cáilithe oiriúnach cigireacht ar na láithreacha sin féachaint an bhfuil éin phórúcháin i láthair sula ndéanfar aon ghlanadh. Déanfar na láithreacha sin nach mbeidh aon neadacha iontu a ghlanadh laistigh de 3 lá ó dhéanfar an suirbhé neadacha, sin nó beidh gá le suirbhéanna a dhéanamh an athuair, (tag **Caibidil 8, Bithéagsúlacht**).

Beidh gá le gach láthair den láithreán a theastaíonn chun an fhorbairt bóthair atá beartaithe a thógáil a ghlanadh go dtí leibhéal na talún, agus i roinnt cásanna beidh gá le struchtúir atá ann lena n-áirítear áiteanna cónaithe agus réadmhaoine tráchtála a scártáil, féach **Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta**. Déanfar crainn a chosaint nuair is féidir nuair a chruthófar rochtain tógála. Déanfar láithreachta agus nádúr míreanna lena bhfuil tábhacht oidhreachta a thaifeadadh agus a chaomhnú nuair is féidir. Déanfar monatóireacht agus imscrúduithe seandálaíochta chomh maith chun fionnachtain adhlactha ar bith a thaifeadadh agus a chaomhnú ag baint úsáide as na modhanna cuí.

Breathnaíodh ar rochtain le haghaidh obair imscrúdaithe talún agus tástáil seandálaíochta bhreise ar bith mar chuid den Tuarascáil MTT seo agus áirítear iad laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe.

Déanfar farasbarr ábhar a athúsáid laistigh de na hoibreacha don fhorbairt bóthair atá beartaithe nuair is féidir agus beidh sé faoi réir tástáil chuí lena chinntiú go mbeidh sé oiriúnach dá úsáid deiridh. Déanfar dramaíl dhosheachanta a chruthófar a bhainistiú faoi mar a léirítear i **gCuid 7.6.8 Bainistíocht Dramaíola**.

7.4.4.1 Fálú

Ag tús na céime tógála beidh an talamh a gheofar de réir theorainn na forbartha atá beartaithe fálaithe agus beidh an rochtain trasna uirthi srianta. D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le fálú nó balla clár sealadach tógála le linn na tógála sula suiteálfar fálú buan chun an láithreán a chosaint agus rochtain neamhúdairithe a chosc. Bainfear úsáid as fálú de réir Fhoilseacháin TII.

Beidh cineálacha éagsúla fálta feadh na forbartha atá beartaithe ag brath ar na cúinsí éagsúla lena bhféadfaí gá a bheith le fálú cuaille adhmaid agus ráille, fála cuaille adhmaid agus mogaill, ballaí saoirseachta, fálú sonnaigh chruach, bacainní torainn, uchtbhallaí agus d'fhéadfadh siad a bheith ina bhfálta sealadacha. Beidh modhanna éagsúla i gceist le tógáil an fhálaithe chomh maith ag brath ar shuíomh na ngabhdóirí íogaire amhail láithreach ghnáthóga Iarscríbhinn I. Mar shampla, tógfar an fálú ag Tarbhealach Mhionlaigh gan dul i gcion ar shlí ar bith ar ghnáthóg Iarscríbhinn 1, is é sin cosán Aolchloiche (féach **Aguisín A.7.2**). Beidh ar an gconraitheoir ráiteas modha a ullmhú chun é sin a léiriú. I gcásanna áirithe, ceadófar pointí trasnaithe sealadacha do bheostoc agus innealra go dtí go dtógfar bóithre áise. Tógfar fálú ó thaobh an bhóthair atá beartaithe den fhál chomh maith. I limistéir ina bhfuil gnáthóg Iarscríbhinn I i dt teorainn na forbartha atá beartaithe laistigh de cSAC Loch Coirib beidh an fálú buan lonnaithe idir an bóthar atá beartaithe agus gnáthóg Iarscríbhinn I agus ní lonnófar é laistigh de limistéir na ghnáthóg.

7.4.4.2 Bainistíocht Uisce

Cuirfear draenáil láithreáin ar fáil chun rith uisce dromchla a bhailiú, a threorófar chuig saoráid cóireála uisce láithreáin sula ndoifear é isteach sa líonra draenála áitiúil. Ní mór draenacha réamhoibreacha créafóige a thógáil roimh na bpríomhoibreacha créafóige chun tuile tailte cóngaracha nó a mhalairt a chosc.

Beidh gá le linnte draenála agus díoga idircheapóra a thógáil roimh na bpríomhoibreacha créafóige chomh maith chun an rith uisce dromchla ar fad a bhailiú, a chóireáil agus a dhoirteadh le linn na tógála. Beidh gá le baic shiolta le haghaidh tógáil ar bith gar do shruthchúrsaí íogaire.

Faoi mar a shonraítear sa CEMP (**Aguisín A.7.5**) (amhail an plean rialaithe dríodar, creimthe agus truailithe) cuirfear bearta sonracha rialuithe/maolaithe i bhfeidhm chun rith chun srutha a bhainistiú agus truailiú ar dhobharlaigh ghlactha le linn na tógála a íoslaghdú. Tá tuilleadh eolais maidir leis sin ar fáil chomh maith i **gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht** agus **Caibidil 11, Hidreolaíocht**.

Beidh dí-uisciú tógála ag teastáil agus déanfar é bhainistiú ag na suíomhanna seo a leanas:

- Idircheapadh screamhuisce le haghaidh gearrthacha in Uiscíoch Eibhir na Gaillimhe, agus doirtfear an screamhuisce i sruthchúrsaí dromchla
- D'fhéadfadh screamhuisce tarlú sa ghearradh siar ó Bhóthar Thuama an N83 Ch. 13+050 go Ch. 13+650 (TT27) ar bhonn séasúrach le linn buaicleibhéil screamhuisce san Aolchloch Neamhdhifreálach Viséach. Áirítear ar an dearadh draenáil chun screamhuisce a idircheapadh agus a iompar ar shiúl ón tógáil lena dhoirteadh sa dobharlach screamhuisce céanna
- Déanfar dí-uisciú na hAolchloiche Neamhdhifreálaí Viséí i dTollán Ráschúrsa na Gaillimhe agus ar na bealaí isteach chuige. Le draenáil na tógála déanfar screamhuisce a idircheapadh agus a iompar ar shiúl ón tógáil lena dhoirteadh sa dobharlach screamhuisce céanna

Tá tuilleadh eolais maidir leis sin ar fáil chomh maith i **gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht**.

7.4.4.3 Malairt Slí Fóntas

Tá measúnú déanta ar an obair uile na malairtí slí fóntas amhail fóntais leictreacha, teileachumarsáide, gáis agus uisce i **gCaibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta**. Áirítear ar na príomh-mhalairtí slí ceithre mhalairt slí línte lasnairde 110kV ag Baile an Bhriotaigh agus Cúil Each, malairt slí príomhlíonra gáis amháin ag Rathún, malairt slí shealadach príomhlíonra gáis amháin agus malairt slí séaraigh bhréin ag Bóthar na Scoile, an Caisleán Gearr, agus dhá mhalairt slí príomhshéaraigh bhréin ag Baile an Bhriotaigh agus Bóthar Bhaile an Mhóinín.

7.4.4.4 Scártáil

Caithfear foirgnimh atá ann a scártáil ag roinnt limistéar agus déantar an scártáil sin a bhreathnú agus a mheasúnú i **gCuid 14.5.3 de Chaibidil 14, Sócmhainní Ábhartha Talmhaíochta** agus **Cuid 15.5.2.1 de Chaibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta** agus léirítear iad i **bhFíor 14.1.1 to 14.1.15**.

Déanfaidh sainchonraitheoir scártála an obair scártála agus oibreoidh sé de réir an ráitis mhodha agus na reachtaíochta Sláinte agus Sábháilteachta (féach **Cuid 7.4.12** thíos). Déanfar breac-chuntas sa ráiteas modha ar an dóigh a bhfuil sé beartaithe ag an gconraitheoir na hoibreacha scártála a dhéanamh de réir an CEMP lena léiriú go ndéanfar an obair ar mhodh sábháilte agus lena chinntiú nach dtiocfaidh tionchair shuntasacha chomhshaoil chun cinn. Faomhfaidh an Fostóir an ráiteas modha seo roimh oibreacha ar bith.

Faoi mar atá mionsonraithe in CEMP (**Aguisín A.7.5**), cuirfidh an Conraitheoir Straitéis Cumarsáide Poiblí ina soláthrófar sásra dhá bhealach don phobal chun cumarsáid a dhéanamh le ball ainmnithe d'fhoireann an Chonraitheora agus don Chonraitheoir chun faisnéis thábhachtach faoi ghnéithe éagsúla den fhorbairt bóthair atá beartaithe a chur in iúl don phobal. Áireofar leis sin straitéis cumarsáide chun scártáil bheartaithe ar bith sa cheantar a chur in iúl do chónaitheoirí in aice

láimhe. Cuirfear suas comharthaí rabhaidh ar a gcuirfear na contúirtí a bhaineann le gléasra a bhogadh/oibreacha scártála in iúl do dhaoine.

Lena chois sin, tá sraith beart maolaithe agus rialuithe sonracha a bhfuil sé d'oibleagáid ar an gconraitheoir iad a chur i bhfeidhm i dtaca leis na hoibreacha tógála (lena n-áirítear oibreacha scártála) mionsonraithe go sonrach agus leagtha amach sa CEMP in **Aguisín A.7.5** agus **Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus an Aeráid** agus **Caibidil 17, Torann agus Creathadh** (féach **Cuid 7.4.1** agus **Cuid 7.6** chun tuilleadh eolais a fháil).

Sula gcuirfear tús le hoibreacha scártála ar bith, tógfar fálú slándála thart ar an láthair atá le scártáil agus déanfar é a sheiceáil go rialta lena chinntiú go bhfuil sé i mbail shásúil. Déanfar tionchair fhéideartha ar réadmhaoine in aice láimhe le linn na tógála a mhaolú le cur chun feidhme na mbeart atá léirithe i **gCuid 7.6** thíos.

Sula ndéanfar scártáil ar bith déanfar suirbhéanna aispeiste ar na struchtúir uile chun a dhearbhu an bhfuil ábhair aispeiste ar bith i láthair. Ní dhéanfar obair scártála ar bith mura ndéanfar aispeist a ghlanadh go sábháilte ón struchtúr. Déanfaidh duine inniúil suirbhéireacht ar réadmhaoine i gcomhair aispeiste ina bhfuil ábhair agus bainfidh pearsanra oilte na hábhair aispeiste agus cuirfear isteach i bpacáistíú cuí iad lena mbaint den láithreán de réir na reachtaíochta Sláinte agus Sábháilteachta (féach **Cuid 7.4.12** thíos) agus ar an tslí sin cinnteofar nach dtiocfaidh tionchair shuntasacha chomhshaoil chun cinn.

Sula ndéanfar oibreacha troma scártála ar bith, gheofar réidh leis an mbruscar agus an smionagar thart ar an réadmhaoine agus cuirfear isteach i scipí bruscair é lena athchúrsáil/dhiúscairt. Áireofar ar na hábhair sin an dramhaíl tís, troscán agus feistis chistine ar fad a bheidh dumpáilte ar na réadmhaoine, iontu nó thart orthu. Gheofar réidh leis na hábhair sin ag baint úsáide as teicnící meicniúla agus déanfar iad a scaradh agus a stoc-charnadh lena mbaint den láithreán.

Sula gcuirfear tús leis na hoibreacha scártála, déanfar na seirbhísí go léir atá ann a shainaithint, a aimsiú agus a chasadh as. Áirítear leis seo BSL, uisce, gás agus teileachumarsáid. Cinnteoidh an conraitheoir go mbeidh na seirbhísí go léir do réadmhaoine casta as sula gcuirfear tús le hoibreacha scártála.

Cuirfear suirbhé ialtóig i gcrích ag gach réadmhaoine sula ndéanfar iad a scártáil. Áireofar leis sin éiceolaí ag baint úsáide as cliabhán ardaithe chun na tíleanna dín a rochtain agus roinnt tíleanna a bhaint. A luaithe is a dhearbhoídh an t-éiceolaí go bhfuil an spás dín glanta féadfar an scártáil a dhéanamh.

Áireofar ar an bpróiseas scártála scártáil mheicniúil na bhfoirgneamh agus baint ábhar ón láithreán. Déanfar na hoibreacha chomh gasta agus is féidir agus ar mhodh éifeachtach agus sábháilte. Déanfar na hoibreacha scártála faoi mhaoirseacht dhocht i gcónaí. Déanfar dea-mhaoirseacht ar scártáil na bhfoirgneamh agus ní bheidh cead ag pearsanra neamhúdraithe dul isteach ar an láthair thart ar na foirgniamh.

Cuirfear tús le scártáil na struchtúr níos mó ó struchtúr an dín ag obair anuas. Úsáidfídh an conraitheoir tochtóir mór-rianach do na hoibreacha scártála lena soláthrófar rochtain bhreise agus cumhacht bhreise don tasc a bheidh i gceist. Bainfear úsáid as bowser uisce chun dusta ó na hoibreacha scártála a shochtadh más

gá sin. Soláthrófar aonaid sochta dusta ar mheaisíní gearrtha diosca, chun dusta a mhaolú.

Déanfar na réadmhaoine lena mbaineann a scártáil agus déanfar an smionagar ar fad a stoc-chnardh lena bhaint. Cuirfear an scártáil i gcrích ar mhodh rialaithe agus ní bheidh cead ag oibríthe ar bith dul gar don struchtúr go dtí go mbeidh an foirgneamh leagtha go talamh go hiomlán. Bainfear an t-ábhar ar fad de gach láithreán chuig saoráid cheadúnaithe. Ní fhágfar foirgneamh ar bith i mbail mhíshocair nó neamhshábháilte.

Go ginearálta, bainfear leas as tochtóirí nó trealamh oiriúnach eile chun na ballaí tosaigh a bhaint de na réadmhaoine ar dtús chun rochtain a chur ar fáil chun na hurláir agus a n-ábhair a bhaint. Tarraingeofar na hábhair glan den struchtúr go dtí láthair oiriúnach lena bpróiseáil, scaradh agus lódáil tuilleadh. Déanfar na struchtúir choíncreíte a bheidh fágtha a scártáil agus a stoc-chnardh san áit ina dtitfidh siad ar bhonn sealadach. D'fhéadfadh an tochtóir an struchtúr a bhrú ar bhonn bá le bá ina chodanna beaga agus ar an dóigh sin beifear ábalta an struchtúr a scártáil de réir a chéile ar mhodh sábháilte. Íoslaghódh sé sin titim codanna móra den choíncreít ar an talamh ar mhodh neamhrialaithe.

Nuair is féidir maidir le hábhair in oibríochtaí scártála, déanfar ábhair amhail adhmaid, cruach agus coíncreít a bhailiú go suíomh lárnach, áit a ndéanfar iad a shórtáil agus a scaradh lena mbaint den láithreán. Nuair a bheidh struchtúir inmheánacha na réadmhaoine bainte, tarraingeofar na ballaí seachtracha a bheidh fágtha anuas agus déanfar iad a stoc-chnardh. Gheofar réidh le hábhair dramhaíola i ngach céim de na hoibreacha meicniúla chun láithreán sábháilte agus inoibríthe a chruthú don tochtóir agus do na hoibríthe ar an láithreán araon. Nuair a bheidh go leor ábhair carntha tógfar na stoc-chairn scartha lena ndiúscairt nó lena n-athchúrsáil.

D'fhéadfaí cur isteach ar sheirbhísí ar bhonn sealadach sa cheantar áitiúil le linn chúrsa na hoibre ach cuirfear iad sin ar ais. In idirchaidreamh le soláthróirí seirbhíse áitiúla, dínascfar na seirbhísí go léir sula ndéanfar oibreacha scártála.

Beidh fear pointe ainmnithe i láthair chun ainliú sábháilte innealra/tarlóirí a chinntiú. Déanfar an trácht tógála a bhainistiú ar mhodh sábháilte de réir an phlean fhoriomláin um bainistíocht an tráchta tógála (**Aguisín A.7.5**).

Ní oibreoidh oibríthe ar bith faoi réimsí scártála agus coinneofar an trealamh ar fad a bheidh á oibriú ag na fostaithe in ordú maith oibre agus scrúdófar é de réir na neatramh arna moladh ag na déantóirí. Déanfar an obair ar fad de réir an ráitis mhodha agus na reachtaíochta agus faoi mhaoirseacht lánaimseartha.

Beidh dramhaíl na tógála éagsúil ó láithreán go láithreán ach bheadh na codáin neamhghuaiseacha seo a leanas ina measc de ghnáth:

- Ithir agus cloch
- Coíncreít, brící, tileanna agus ceirmeacht
- Asfalt
- Miotail

- Adhmad
- Eile

D'fhéadfadh an méid seo a leanas a bheith i measc na sruthanna dramhaíola guaisí a d'fhéadfadh teacht chun cinn as na gníomhaíochtaí tógála:

- Comhpháirteanna dramhthrealaimh leictirigh agus leictreonaigh
- Ceallraí
- Aispeist
- Leasaithigh adhmaid
- Breoslaí leachta
- Ithir éillithe

Déanfar miotail ar bith a bheifear ábalta a tharrtháil lena n-athchúrsáil a bhaint agus a stóráil ar leithligh. Beidh gá leis an ngloine ar fad sa réadmhaoin amhail fuinneoga agus doirse, a thógáil roimh oibreacha scártála chun fáil réidh leis na contúirtí a bhaineann le gloine bhriste i smionagar nó le linn na n-oibreacha scártála.

I ngach cás ina mbeidh scártáil agus glanadh láithreáin ar siúl, cuirfear na bearta maolaithe ábhartha seandálaíochta agus ailtireachta chun feidhme. Féach Cuid 7 Plean um Bainistiú Dramhaíl Tógála agus Scártála an CEMP atá cuimsithe in **Aguisín A.7.5**.

Déanfar measúnú iomlán ar na tionchair fhéideartha ar fad a bhaineann leis na hoibreacha scártála laistigh de chaibidlí ábhartha na Tuarascála MTT seo.

7.4.4.5 Oifigí agus Campúin Láithreáin

Áireofar na saoráidí don chonraitheoir agus d'fhoireann bainistíochta na tógála ar na hoibreacha ullmhúcháin láithreáin chomh maith.

Beidh an méid seo a leanas i gceist leis sin:

- Rialú rochtana ar an láithreán a chur ar bun
- Oifigí láithreáin
- Saoráidí láithreáin (ceaintíní, leithris, seomraí triomúcháin, etc.)
- Oifigí d'fhoireann bainistíochta na tógála
- Campún sábháilte chun an t-innealra agus na hábhair ar fad ar an láithreán a stóráil
- Saoráidí sealadacha páirceála
- Fálú buan agus sealadach
- Slándáil an láithreáin

Féach **Cuid 7.4.9.4** chun tuilleadh eolais a fháil faoi na campúin ar an láithreán.

7.4.4.6 Gléasraí Baiscthe Coincréite agus Briste Carraigeacha

Breathnaíodh ar shuíomhanna le haghaidh gléasraí baiscthe coincréite agus briste carraigeacha laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe mar chuid den Tuarascáil MTT seo. Tá sé beartaithe gléasra baiscthe coincréite agus briste carraigeacha a chur ag Cairéal Leacaigh (Campún Láithreáin SC 11/01). Beidh campún láithreáin Chairéal Leacaigh ar cheann de na príomhchampúin láithreáin ar fud na forbartha bóthair atá beartaithe, ag cur san áireamh a mhéid agus a shuíomh i gcoibhneas leis an bhforbairt bóthair fhoriomlán atá beartaithe. Tá sé beartaithe chomh maith gléasra briste carraigeacha agus grádaithe a chur ag na campúin láithreáin atá i ndlúthghaireacht na ngearrthacha trasna na forbartha bóthair atá beartaithe chun íoslaghdú a dhéanamh ar fhad iompair an ábhair thochailte. D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le leas a bhaint as aonad soghluaiste briste carraigeacha chomh maith chun iompar an ábhair thochailte a íoslaghdú. Féach **Tábla 7.5** le haghaidh achoimre ar champúin láithreáin fhéideartha agus suíomhanna féideartha a sainaitníodh le haghaidh gléasraí baiscthe coincréite agus briste carraigeacha. Gheobhaidh an t-oibreoir an cead cuí le haghaidh gléasraí baiscthe amhail ceadanna saoráide dramhaíola sula dtosófar an ghníomhaíocht.

7.4.5 Dúnadh Bóithre agus Malairtí Slí

Tógfar an fhorbairt bóthair atá beartaithe ar mhodh lena n-íoslaghdófar, a mhéid is féidir, cur isteach ar bith ar na cónaitheoirí áitiúla agus úsáideoirí bóithre. Beidh ceanglais maidir le bainistíocht shealadach tráchta le linn thógáil na forbartha bóthair atá beartaithe scríofa go sainráite i gCeanglais an Fhostóra maidir le cáipéisí conartha agus beidh ar thairgeoirí comhlíonadh na gceanglas sin a léiriú le linn an phróisis tairisceana.

Tá dhá shuíomh ina mbeidh malairtí slí sealadacha i bhfeidhm chun struchtúir dhroichid a thógáil ag Ch. 3+300 Bóthar na hAille an L5384 agus Ch. 13+150 Bóthar na Scoile, an Caisleán Gearr. Tá imlíne phlean de na malairtí slí sealadacha sin atá beartaithe léirithe i bhFíoracha **7.001** agus **7.002** agus tá cur síos déanta orthu i **gCuid 7.4.5**.

D'fhéadfadh gá a bheith le bóithre atá ann a dhúnadh san oíche in áiteanna a bhfuil tardroichid le tógáil ag suíomhanna amhail Bóthar Rathúin, Bóthar Leitrí, Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59, Bóithrín Chaisleán Mhionlaigh, an Bóthar Nua, an Seanbhóthar, N84 Bhóthar Áth Cinn, Bóthar Thuama an N83, Bóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise agus Bóthar Mhuine Mheá an R339.

Faoi mar atá mionsonraithe sa CEMP (**Aguisín A.7.5**), cuirfidh an Conraitheoir Straitéis Cumarsáide Poiblí i bhfeidhm ina gcuimseofar nósanna imeachta chun eolas a thabhairt do bhaill den phobal a bhféadfadh an chéim tógála dul i gcion go díreach orthu faoi sceidil le haghaidh gníomhaíochta ar bith de chineál cur isteach ar dócha go sáródh sé a réadmhaoin amhail pléascadh, scártáil, dúnadh agus malairtí slí bóithre, sá pílí agus gníomhaíochtaí maolaithe ar bith a bheidh á ndéanamh (sciathú, teorainn ar uaireanta oibre, etc.) chun cur isteach dá leithéid a íoslaghdú.

Tá dhá bhuandúnadh bóthair beartaithe feadh na forbartha bóthair atá beartaithe. Beidh Bóthar Ann Gibbons (L13215) ag Ch. 2+500 i dTroscaigh gearrtha ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe agus beidh buanmalairt slí ag teastáil don trácht

áitiúil trí Bhóthar reatha Bhearna go Maigh Cuilinn an L1321. Beidh an bóthar ceangail atá ann ó Thimpeallán Bhóthar Dáileacháin an Iarthair ag Gort na Bró go hIonad Siopadóireachta Chnoc na Cathrach dúnta agus cuirfear bóthar ceangail nua ina áit a bheidh nasctha le Bóthar Ghort na Bró. Tá sonraí maidir le dúnadh na mbóithre sin léirithe ar **Fhíoracha 7.102** agus **7.113**.

Chun íoslaghú a dhéanamh ar an tionchar ar na cónaitheoirí áitiúla, úinéirí talún agus ar an bpobal, déanfar rochtain ar limistéir chónaithe, áitribh ghnó agus saoráidí poiblí atá ann a chothabháil le linn na tógála.

7.4.6 Cineál Féideartha Conartha

Cé nach ndearnadh cinneadh maidir leis na socrúithe beachta conarthacha maidir le tógáil na forbartha bóthair atá beartaithe go fóill, tá an fhorbairt bóthair atá beartaithe oiriúnach lena forbairt mar Scéim Deartha agus Tógála nó conradh Comhpháirtíochta Poiblí-Príobháidí (CPP).

Beag beann ar an gcineál conartha, beidh an Conraitheoir i gcomhair na n-oibreacha faoi cheangal conarthach laistigh den chonradh maidir le coinníollacha ar bith a thiocfadh chun cinn ó shrianta láithreáin, na ceangaltais agus na bearta maolaithe arna leagan amach sa Tuarascáil MTT, riachtanais an fhostóra maidir leis an tionscadal, athruithe ar bith a d'fhéadfadh an Bord Pleanála a fhorchur ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe agus coinníollacha ar bith a fhorchuirfeadh an Bord Pleanála nó Rialacháin Reachtúla eile. D'fhéadfadh sonraí malartacha a bheith mar chuid de sin ar an gcoinníoll gur féidir a léiriú go soláthraíonn sé na critéir fheidhmíochta chéanna (nó níos airde) ná na cinn atá léirithe sa CEMP. Sula cuirfear tús leis an tógáil, tabharfaidh an Conraitheoir CEMP chun críche agus faomhfaidh an Fostóir é. Tá CEMP san áireamh in **Aguisín A.7.5** agus déantar achoimre ann ar an straitéis fhoriomlán um bainistiú comhshaoil a ghlacfar agus a chuirfear i bhfeidhm le linn chéimeanna tógála na forbartha bóthair atá beartaithe. Is é is cuspóir leis an CEMP a léiriú conas is féidir na hoibreacha tógála atá beartaithe a sheachadadh i seicheamh loighciúil, ciallmhar agus sábháilte trí bhearta rialaithe comhshaoil faoi leith a bhaineann le hoibreacha tógála den chineál seo a ionchorprú.

7.4.7 Príomhoibreacha Tógála

Is éard a bheidh i gceist leis na príomhoibreacha tógála tochailt agus cur ábhar chun gearrthacha agus claífoirt a thógáil chomh maith le tarraingt ábhar agus iompórtáil/easpórtáil ábhar chun foirmíocht an bhóthair a chur i gcrích. Áireofar ar ábhair le haghaidh thógáil na mbóithre ábhair a chaithfear a thabhairt chuig an láithreán lena n-áirítear gairbhéal agus ábhair chosán biotúmanach agus dromchlaithé. Chomh maith le hoibreacha créafóige beidh an méid seo a leanas i gceist leis na príomhghníomhaíochtaí:

- Oibreacha Bóthair – tógáil fobhonn agus bonn, cosán biotúmanach, dromchlú
- Draenáil – suiteáil lintéar píopa, draenacha scagaire, cainéil agus bogaigh féir línigh

- Struchtúir – tógáil ballaí coinneála, oibreacha píleála, tógáil droichead agus tarbhealaí lena n-áirítear a mbunsraitheanna, píaraí, teanntaí agus suiteáil bíomaí móra agus oibreacha coincreíte treisithe eile
- Tolláin – tógáil tolláin mhianadóireachta agus tolláin ghearrtha agus chumhdaithe
- Pléascadh – tochailt carraige le haghaidh gearrthacha agus tollán. (Féach chomh maith **Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht**)
- Malairt slí agus tógáil fiontas agus seirbhísí
- Oibreacha bóithre coimhdeacha agus suiteáil bacainní sábháilteachta, comharthaíochta agus marcálacha bóithre
- Oibreacha áise d'úinéirí talún amhail bóithre rochtana, bealaí isteach, fála, geataí, ballaí, ductáil agus athnascadh seirbhísí scartha
- Bainistíocht shealadach tráchta

Beidh an phríomhobair thógála le haghaidh na forbartha bóthair atá beartaithe roinnte ina codanna éagsúla feadh bhealach na forbartha bóthair atá beartaithe. Tá céimniú beartaithe na tógála pléite thuas i **gCuid 7.4.2**.

I **dTábla 7.1** thíos tugtar achoimre ar na codanna tógála foroinnte sin (ag dul ón taobh thiar soir) agus cuimsítear ann tréimhse mheasta na tógála maidir le gach cuid. D'fhéadfaí codanna a chur i gcrích ag an am céanna agus a chomhcheangal i limistéir áirithe. Déanfar roinnt codanna a theorannú go hamanna áirithe den bhliain agus teastaíonn oibreacha cumasúcháin ar chuid díobh. Cuirtear seicheamh dóchúil tógála i láthair mar chuid den Tuarascáil MTT seo agus tá sé sin bunaithe ar an gcás is measa ionas go gcuirfead na tionchair fhéideartha ar fad san áireamh. Is cosúil go dtógfaidh an conraitheoir an fhorbairt bóthair atá beartaithe i seicheamh nach mbeadh an oiread tionchair ag baint leis ná na cinn a tuairiscíodh. Déanfar an tógáil ar fad ag baint úsáide as modhanna dea-chleachtais agus de réir na gcaighdeán ábhartha.

Tábla 7.1: Codanna Tógála

Cuid Uimh.	Céim	Suíomh	Slabhraíocht (m)		Fad (m)	Srian Ama	Am Measta na Tógála (míonna)
			Ó	Go			
S1	2	R336 go dtí na hAille	0+000	3+300	3300	Uimh.	6-9
S2	2	Bóthar na hAille go Baile an Mhóinín	3+300	5+650	2350	Uimh.	6-9
S3	2	Bóthar Bhaile an Mhóinín go Acomhal Leitrí an N59	5+650	7+550	1900	Uimh.	9-12
S4	1	An Bóthar Ceangail	LRS 1+050	2+020	970	Uimh.	9-12

Cuid Uimh.	Céim	Suíomh	Slabhraíocht (m)		Fad (m)	Srian Ama	Am Measta na Tógála (míonna)
			Ó	Go			
		Theas (LRS) an N59					
S5	1	An Bóthar Ceangail Thuaidh (LRN) an N59	LRN 0+000	0+950	950	Uimh.	9-12
S6	1	Acomhal Leitrí go hAbhainn na Gaillimhe	7+550	8+850	1300	Uimh.	6-9
S7	1	Droichead Abhainn na Gaillimhe	8+850	9+500	650	Uimh.	18-24
S8	1	Droichead Abhainn na Gaillimhe go Tarbhealach Mhionlaigh	9+500	10+100	600	Uimh.	9-12
S9	1	Tarbhealach Mhionlaigh	10+100	10+430	330	Uimh.	18 - 24
S10	1	Tarbhealach Mhionlaigh go Tollán Leacaigh	10+430	11+150	720	Tá – Tá an tógáil le cur i gcrích gan dí-uisciú screamhuisc e ar bith a dhéanamh. D'fhéadfaí deireadh a chur leis an tógáil má bhíonn leibhéil an screamhuisc e ró-ard chun oibriú tirim a dhéanamh. Mar sin féin, féadfar dul ar aghaidh le hoibreacha os cionn an leibhéil seo.	24-36
S11	1	Tollán Leacaigh	11+150	11+400	250	Tá – Le tógáil gan dí-uisciú screamhuisc e ar bith a dhéanamh agus mar sin d'fhéadfadh	24-36

Cuid Uimh.	Céim	Suíomh	Slabhraíocht (m)		Fad (m)	Srian Ama	Am Measta na Tógála (míonna)
			Ó	Go			
						sé go mbeadh gá le stop a chur le hoibreacha dá leithéid le linn ardleibhéal screamhuisc e an gheimhridh. Mar sin féin, féadfar dul ar aghaidh le hoibreacha os cionn an leibhéil sin. Tosú roimh lár mhí Feabhra (Séasúr um Pórú an Fhabhcúin Ghoirm)	
S12	1	Tollán Leacaigh go dtí Bóthar na Scoile	11+450	13+150	1700	Uimh.	12-18
S13	1	Bóthar na Scoile go dtí Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe	13+150	14+950	1800	Uimh.	12-18
S14	1	Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe	14+300	15+150	240	Tá. Plean seichimh tógála de réir Fhéilte agus Ghníomhaíochtaí Ráschúrsa na Gaillimhe	24-36
S15	1	Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe go hAcomhal Chúil Each	15+150	17+450	2300	Uimh.	12-18

Déantar plé ar fhorléargas gach coda agus a ngníomhaíochtaí tógála sna codanna seo a leanas ar chóir iad a léamh i gcomhar le **Caibidil 5, Tuairisc ar an bhForbairt Bóthair atá Beartaithe** ina gcuimsítear tuairisc iomlán ar an

bhforbairt bóthair atá beartaithe agus **Fíoracha 7.001 go 7.002** agus **7.101 go 7.123** ina léirítear suíomhanna na gcodanna, na gcampún láithreáin agus na bealaí iompair atá beartaithe. Tá suíomhanna ina bhféadfaí pléascadh a dhéanamh le haghaidh tochtaltán le linn na tógála léirithe ar **Fhíoracha 7.201** agus **7.202**.

7.4.7.1 Cuid S1 – R336 Baile Nua go dtí An Aill

Cuimsítear 3300m de charrbhealach aonair sa chuid seo agus tá dhá thimpeallán, 11 bhóthar áise agus ocht struchtúr cuimsithe inti. Áirítear ar na príomhstruchtúir feadh na coda seo tardhroichead ag Na Foráí Maola ag Ch. 1+375 agus tardhroichead ag Bóthar na hAille L5384 Ch. 3+300 agus seacht trasbhealach lintéir. Tá sé líonra draenála atá beartaithe lonnaithe ag an gcuid seo agus tá idircheapóir ola agus peitрил, bogach tógtha agus linn mhaolúcháin i ngach cearn díobh.

Tá leibhéal beartaithe na forbartha bóthair atá beartaithe sa chuid seo ina líonadh comhréidh nó ina líonadh beag den chuid is mó chun nascacht leis an líonra áitiúil a choimeád trí thardhroichead agus trí thimpeallán. Ardófar Bóthar na hAille an L5384 thart ar 4m toisc go trasnóidh an phríomhlíne faoin mbóthar áitiúil agus beidh sé i ngearradh. Beidh an phríomhrochtain ar an láithreán ón R336 ag Baile Nua agus L-1321 Bhearna go Bóthar Maigh Cuilinn. Tá campún láithreáin (SC 00/01) beartaithe ar an taobh thiar den chuid seo ag R336 Bhaile Nua.

Beidh Bóthar na hAille an L5384 ailínithe soir ar bhonn sealadach chun freastal ar thógáil an tardhroichid. Coinneofar cur isteach ar an trácht chomh íseal agus is féidir le linn thógáil na coda seo. Le haghaidh thógáil an timpeallán ag an R336 i mBaile Nua agus timpeallán Bhearna go Bóthar Mhaigh Cuilinn cuirfear an trácht ar mhalairt slí trí leath amháin den timpeallán nuair a bheidh an leath eile tógtha. Mar an gcéanna, coinneofar an rochtain ar an taobh thuas agus theas den fhorbairt bóthair atá beartaithe le linn thógáil tharbhealach Fhóraí Maola go Troscaigh agus na mbóithre ceangail lena mbaineann. D'fhéadfadh sé go mbeadh bainistíocht shealadach tráchta ag teastáil ag amanna áirithe chun rochtain shábháilte a choimeád.

Beidh Bóthar Ann Gibbons (L-13215) gearrtha ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe agus mar sin beidh an rochtain ar mhalairt slí trí Bhóthar Bhearna an L-1321 go Maigh Cuilinn. Tá sé beartaithe chomh maith cuid de Bhóthar Ann Gibbons a chumhdach i ngeall ar a dhrochbhail.

7.4.7.2 Cuid S2 - Bóthar na hAille go Baile an Mhóinín

Cuimsítear 2350m de charrbhealach aonair sa chuid seo agus tá dhá acomhal chomhréidhe le comharthaí agus deich mbóthar áise cuimsithe inti. Tá príomhlíne na forbartha bóthair atá beartaithe gearrtha den chuid is mó ar an taobh thiar den chuid seo toisc go dtrasnaíonn sí Bóthar na hAille an L5384 agus go n-ardaíonn sí ar ais go príomhlíne chomhréidh ag thart ar Ch. 3+900. Beidh tochtalt shuntasach ábhair de dhíth anseo chun an scrath uachtair agus an charraig eibhir foshraithnaithe a thógáil. Tugtar achoimre i **gCuid 7.4.9** thíos ar chainníochtaí na n-oibreacha créafóige. Táthar ag súil go mbeidh an t-úscafl screamhuisce ón ngearradh íseal agus go bhfreastalófar air i ndraenacha idircheapóra. Is dócha go mbeidh pléascadh

de dhíth don tochailt don ghearradh seo agus déanfar ábhar a thochlófar a thástáil i gcomhair a oiriúnachta lena úsáid feadh na gcodanna líonta siar ó Abhainn na Gaillimhe, (féach **Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht**).

Tá ceithre líonra draenála beartaithe agus cúig lintéar ann. Tá campúin láithreáin (SC 04/01 & SC 05/01) beartaithe ag Ch. 4+000 agus Ch. 5+250 siar ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín. Beidh an phríomhrochtain ar an láithreán ó L-1321 Bhearna go Bóthar Maigh Cuilinn agus Bóthar na Ceapaí.

Cosúil le Cuid S1, táthar ag súil le fíorbheagán cur isteach tráchta ar an trácht áitiúil le tógáil acomhail le comharthaí Bhóthar na Ceapaí agus Bóthar Bhaile an Mhóinín. D'fhéadfadh sé go mbeadh bainistíocht shealadach tráchta ag teastáil le linn céimeanna malairtí slí.

7.4.7.3 Cuid S3 – Bóthar Bhaile an Mhóinín go hAcomhal Leitrí

Cuimsítear 1,900m de dhébhealach, dhá shliosbhóthar do N59 Acomhal Leitrí agus cúig bhóthar áise inti. Teastaíonn méid suntasach de líonadh innealtóireachta anseo a d'fhéadfaí a fhoinsiú go háitiúil ó ghearradh atá beartaithe ag Leitreach (má bhíonn an t-ábhar a bhainfear inghlactha i ndiaidh brú agus grádaithe), seachas sin déanfar é a iompórtáil go dtí an láithreán ó fhoirse dheimhnithe. Tugtar achoimre i **gCuid 7.4.9** thíos ar chainníochtaí na n-oibreacha créafóige.

Cuimsítear trí fhodhroichead agus ceithre lintéar sna príomhstruchtúir. Tá trí líonra draenála lonnaithe sa chuid seo. Tá an campún láithreáin is gaire (SC 07/01) beartaithe ag Ch. 7+550. Chun cur isteach tráchta a íoslaghdú d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le Bóithre Rathúin agus Leitrí a dhúnadh san oíche le linn thógáil na bhfodhroichead lena dteastóidh bíomaí a thógáil ó cheachtar taobh nuair a bheidh struchtúir thacaíochta agus claífoirt tógtha. Déanfar Acomhal Bhóthar an Chlaí Bháin ag Mionchluain a athailíniú roimh thógáil an fhodhroichid chun an trácht a atreorú go sábháilte. D'fhéadfadh sé go mbeadh bainistíocht shealadach tráchta ag teastáil le linn na céime seo chomh maith. Beidh rochtain ar thrácht bealaí iompair trasna Bhóthar Rathúin agus Leitrí foirnithe le pearsanra stad/gabh.

7.4.7.4 Cuid S4 – Acomhal Leitrí go Bóthar Rathúin (Uasghrádú ar Bhóthar Ceangail Theas an N59 agus Ghort na Bró)

Cuimsítear 930m den Bhóthar Ceangail Theas an N59 sa chuid seo ina gcuimsítear débhealach aonair 7m ar leithead le cosáin 2m sa dá threo. Mar gheall ar an tírdhreach atá ag ardú agus ag ísliú sa limistéar tá na faid éagsúla sna faid ghearrtha is líonta. Tá an chuid atá ag dul ó thuaidh go dtí an taobh deas gearrtha ar feadh thart ar 300m den chuid is mó ag an acomhal comhréidh le comharthaí ag Bóthar Leitrí, agus leanann sé ar aghaidh ansin ar chlaífort ar feadh thart ar 200m agus íslíonn sé go comhréidh arís chun ceangal le Bóthar Rathúin.

Tá dhá líonra draenála atá beartaithe le tógáil sa chuid seo agus lintéar hidrálach comhcheangail agus íosbhealach mamach. Táthar ag súil go mbeidh an t-úscaíl screamhuisce ón ngearradh íseal agus go bhfreastalófar air i ndraenacha idircheapóra. Tá sé bhóthar rochtana le tógáil sa chuid seo lena n-áirítear bealach

isteach athailínithe chuig eastát tithíochta Rosán Glas. D'fhéadfadh sé go mbeadh bainistíocht shealadach tráchta ag teastáil le linn chéim dhúnadh agus mhalairt slí na mbóithre. Tá malairt slí freisin ann de líonra dáileacháin gáis ag Acomhal Rathúin. Tá an campún láithreáin is gaire lonnaithe i Leitreach (SC07/01). Beidh fíorbheagán cur isteach ar an trácht áitiúil toisc go bhfuil formhór na coda seo as líne. Beidh an rochtain trasna Bhóthar Leitrí agus Rathúin foirnithe le pearsanra stad/gabh chun sábháilteacht na rochtana/imeachta a chinntiú. Beidh gá le hobair uasghrádaithe a dhéanamh ar Bhóthar Leitrí agus Rathúin lena n-áirítear na trasbhealaí comharthaíochta atá beartaithe do lánáí casta a leathnú, cuaire ingearach a athailíniú chun feabhas a chur ar infheictheacht agus forleagan cosáin an líonra atá ann faoi mar a léirítear i **bhFíoracha 5.001 go 5.015**.

Tá Timpeallán Ghort na Bró ar Bhóthar Dáileacháin an Iarthair le tiontú ina acomhal rialaithe le comharthaí. Tá bóthar ceangail agus bealach isteach nua ar Pháirc Miondíolaíochta an Gheata i gCnoc na Cathrach le tógáil lena chur in aonad an chúigiú sciatháin den timpeallán atá ann. Leathnófar bóthar Dáileacháin an Iarthair chun spás a dhéanamh le haghaidh lánáí bus dhá bhealach ag tarraingt ar an acomhal agus nascacht an líonra iompair phoiblí amach anseo a sholáthar. D'fhéadfadh sé go mbeadh malairtí slí sealadacha tráchta ag teastáil le linn na céime tógála seo. Cinnteoidh an conraitheoir cur isteach ar bith ar an trácht a íoslaghdú le linn na céime seo.

7.4.7.5 Cuid S5 – Acomhal Leitrí an N59 go Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 (Bóthair Cheangail Thuaidh an N59)

Cuimsítear 1050m de charrbhealach aonair 7m ar leithead sa chuid seo ina gcuimsítear cosáin 2.0m sa dá threo. Nascann an bóthar ceangail seo Acomhal Leitrí le Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 atá ann ag Páirc na Sceach. Teastaíonn tochailt dhomhain (9-12m ar feadh thart ar 300m) chun an bóthar ceangail seo a nascadh go comhréidh ag Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59, mar sin beidh méid suntasach tochailte ithreach agus carraige ag teastáil. Déanfar monatóireacht chúramach ar leibhéil torainn agus creathaidh le linn na tochailte mar gheall ar ghairneacht na réadmhaoine cónaithe (féach **Caibidil 17, Torann agus Creathadh**).

Déanfar an t-ábhar ar fad a thochlófar a thástáil i gcomhair a oiriúnachta lena úsáid i gcodanna líonta siar ón Leitreach. Bainfear úsáid as an gcampún láithreáin (SC 07/01) atá lonnaithe in aice láimhe le haghaidh stoc-chnadh sealadach an ábhair tochailte. Beidh gá le roinnt uasghrádaithe a dhéanamh ar Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 chun é a leathnú ag suíomh an acomhail le comharthaí atá beartaithe. D'fhéadfadh sé go mbeadh bainistíocht shealadach tráchta ag teastáil le linn na céime seo.

Tá líonra draenála amháin le tógáil ó thuaidh ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 chun rith uisce dromchla ón gcuid seo a chóireáil sula ndoifear isteach in Abhainn na Gaillimhe é. Cuimsíonn an líonra seo idircheapadóir hidreacarbóin, bogach tógtha agus linn mhaolúcháin atá nasctha trí pháipéir faoi thalamh. Táthar ag súil go mbeidh an t-úscaíl screamhuisce ón ngearradh íseal agus go bhfreastalófar air i ndraenacha idircheapóra.

7.4.7.6 Cuid S6 - Acomhal Leitrí an N59 go hAbhainn na Gaillimhe

Sa chuid seo cuimsítear 1300m de dhébhealach agus dhá shlisbhóthar d’Acomhal Leitrí an N59 agus cuimsítear ceann de na gearrthacha is mó san fhorbairt bóthair atá beartaithe inti (>14m) d’Acomhal Leitrí an N59 ar dócha go dteastóidh tochailt druileála agus pléasctha a dhéanamh orthu, féach **Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht** den Tuarascáil MTT seo le haghaidh chainníochtaí agus chineálacha na hitreach agus na tochailte carraige ag an suíomh seo. Táthar ag súil go mbeidh an t-úscaíl screamhuisce ón ngearradh íseal agus go bhfreastalófar air i ndraenacha idircheapóra. Tá campún láithreáin mór SC 07/01 (2.93ha) i ndlúthghaireacht don ghearradh seo chun go mbeifear ábalta ábhar tochailte a bhrú, a athghrádú agus a stoc-charnadh ar bhonn sealadach agus innealra gléasra a stóráil. Is féidir an láithreán seo a rochtain ón taobh thoir trí Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 nó ón taobh thuaidh nuair a bheidh Bóthar Ceangail an N59 tógtha.

Tá fodhroichead amháin beartaithe sa chuid seo, a bheidh ag gabháil thar Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59. D’fhéadfadh gá a bheith le Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 a dhúnadh san oíche chun an droichead a thógáil agus beidh bainistíocht shealadach tráchta i bhfeidhm le haghaidh malairtí slí.

Cuimsítear sa chuid seo chomh maith cúig bhóthar áise, línear amháin, ceithre bhalla coinneála, agus ceithre íosbhealach mamach. Déanfar an t-ábhar do na codanna líonta a fhoinsiú go háitiúil ó chuid tochailte Acomhal Leitrí an N59 nuair is féidir. Tá an campún láithreáin is gaire (SC 08/01) lonnaithe ag Ch. 8+700 agus beidh an rochtain ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59. Beidh sé sin ina campún stórála amháin.

Tá trí líonra draenála ann óna ndoirtear díreach isteach i cSAC Loch Coirib, is é sin S15 a dhraenálann Bóthar Ceangail Thuaidh an N59 atá beartaithe agus a shruthaíonn isteach i ndíog draenála atá ann agus a shruthaíonn ar deireadh isteach in Abhainn na Gaillimhe, S18A agus S18B agus doirteann an dá cheann go díreach isteach in Abhainn na Gaillimhe faoi mar atá léirithe ar **Fhíoracha 11.6.106** agus **11.6.107**.

Lena chos sin, tá dhá líonra draenála (S14A agus S14B) a shruthaíonn go hindíreach isteach i cSAC Loch Coirib trí shruth atá ann a shreabhann siar ó eastát cónaithe Achadh an Churraigh faoi mar atá léirithe ar **Fhíoracha 11.6.106**.

Tá leithead oibre 15m ar fáil le haghaidh thógáil na líonraí draenála thuas chun spás a chur ar fáil chun an t-innealra agus trealamh is gá a oibriú. Ní áirítear gnáthóg Iarscríbhinn I limistéar de cSAC Loch Coirib sna limistéir seo i méid theorainn na forbartha atá beartaithe.

Tógfar an ceannbhalla ag na sruthanna éalaithe chuig cSAC Loch Coirib go comhréidh leis an mbruach draenála atá ann. Féadfar an ceannbhalla a thógáil ag baint úsáide as ceannbhalla réamhtheilgte nó tríd an gceannbhalla a réamhtheilg in-situ. Do cheachtar modh, cuirfear an próiseas tógála i gcrích ag baint úsáide as na dea-chleachtais chaighdeánacha. I gcás go dtógfar an ceannbhalla ag baint úsáide as ceannbhalla réamhtheilge, is féidir struchtúr cófradhamba shealadaigh a thógáil más gá chun gur féidir an ceannbhalla coincréite a ísliú ina áit. I gcás go réamhtheilgfear an ceannbhalla in-situ, tógfar cófradhamba sealadach chun go

mbeifear ábalta na hoibreacha talún is gá a dhéanamh chun an ceannbhalla a réamhtheilg. Úsáidtear an cófradhamba chun cosc a chur ar thionchar féideartha ar bith ar cháilíocht uisce na habhann/an tsrutha/na díge draenála. I gcás go dteastaíonn uisce a phumpáil, rachaidh an t-uisce sin trí chóireáil chomhshaoil chun na truailléin ar fad a bhaint sula gcuirfear ar ais sa líonra draenála uisce dromchla áitiúil é. Nuair a bheidh an ceannbhalla tógtha tófar an cófradhamba sealadach.

7.4.7.7 Cuid S7 – Droichead Abhainn na Gaillimhe

Síneann Droichead Abhainn na Gaillimhe thar an abhainn (i.e. gan piaraí ar bith san abhainn) agus mar sin tá tógáil starrmhaide chothromaithe beartaithe thar chuid na habhann agus na réisí thar bhruacha na habhann. Mar gheall ar an réise níos mó, tá doimhneacht struchtúrach an ollstruchtúir i bhfad níos mó ag suíomhanna na bpiaraí agus tá an doimhneacht éagsúil feadh na réise. Méadaíonn sé sin castacht tógála na deice. Is féidir deic choincréite in-situ iartheannta a thógáil ag baint úsáide as múnlóireacht taistil thar an abhainn agus na réisí taoibh; agus ag baint úsáide as struchtúr sealadach taca nó múnlóireacht taistil ar réisí isteach. Chun sonraí iomlána a fháil faoi thógáil Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe féach **Aguisín A.7.1**.

Leanann an droichead ar aghaidh ar tharbhealach siar ó Abhainn na Gaillimhe chun rochtain a choimeád ar Shaoráidí Caitheamh Aimsire Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, agus dá bhrí sin, teastaíonn bainistíocht a dhéanamh ar thrácht na tógála agus teastaíonn seachadadh ábhar chun cur isteach ar, agus idirghníomhú leis na gníomhaíochtaí sa champas spóirt ag buaicuaireanta a íoslaghdú.

Tá dhá líonra draenála beartaithe siar agus soir ó Abhainn na Gaillimhe i gCuid S7. Tá dhá champún láithreáin lonnaithe i ndlúthghaireacht don struchtúr ar an taobh thiar (SC-08/01 (campún stórála amháin)) agus ar an taobh thoir (SC-09/01) d'Abhainn na Gaillimhe.

7.4.7.8 Cuid S8 – Droichead Abhainn na Gaillimhe go Tarbhealach Mhionlaigh

Sa chuid seo cuimsítear 600m de dhébhealach agus tá sé ar chlaífort den chuid is mó. Tá struchtúr fodhroichid amháin thar Bhóithrín Chaisleán Mhionlaigh, íosbhealach mamach agus balla coinneála le tógáil feadh na coda seo. Tófar trí bhóthar áise agus trí íosbhealach mamach/lintéar. Tá sé beartaithe an Bóthar Nua a athailíniú chun freastal ar an bhfodhroichead agus chun feabhas a chur ar shábháilteacht fhoriomlán an bhóthair sin. D'fhéadfadh sé go mbeadh bainistíocht shealadach tráchta ag teastáil le linn na hoibre.

Le struchtúr coinneála, claífort ithreach treisithe idir Ch. 9+850 go Ch. 10+050 coinneofar an fhorbairt bóthair atá beartaithe ó bhriseadh isteach ar ghnáthóg Iarscríbhinn I de cSAC Loch Coirib. Tófar an struchtúr coinneála laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe agus lasmuigh de limistéir ghnáthóg Iarscríbhinn I. Tófar an claífort ithreach treisithe ag baint úsáide as innealra gléasra trom agus beidh airde an struchtúir choinneála ag méadú ag an ráta céanna a bheidh airde an chlaífoirt ag méadú.

Tá campún láithreáin (SC-09/01) beartaithe soir ó Abhainn na Gaillimhe amach ó Bhóithrín Chaisleán Mhionlaigh agus beidh an rochtain ar an láithreán seo ón mBóthar Nua i gCúil Each nuair a bheidh an glanadh láithreáin agus na bealaí iompair curtha i gcrích. Tá abhantrach insíothlúcháin lonnaithe soir ó Abhainn na Gaillimhe agus ó dheas ón bhforbairt bóthair atá beartaithe. Foinseofar ábhar do na codanna líonta sin ó ghearrthacha in aice láimhe nuair is féidir amhail bealach isteach an iarthair do Thollán Leacaigh, seachas sin déanfar é a iompórtáil chuig an láithreán ó fhoirse dheimhnithe. Is féidir ábhar a iompar ó stoc-chairn, nuair a bheidh sé brúite agus athghrádaithe, feadh bealaí iompair atá sainaitheanta i **bhFíor 7.107**.

7.4.7.9 Cuid S9 – Tarbhealach Mhionlaigh

Is gá go sínfeadh Tarbhealach Mhionlaigh thar ghnáthóg Iarscríbhinn I, is é sin, Cosán Aolchloiche agus thar Thurlach taobh le cSAC Loch Coirib. Tá trí mhodh mhalartacha tógála ann is féidir a úsáid chun Tarbhealach Mhionlaigh a thógáil chun na tionchair fhéideartha ar ghnáthóga Iarscríbhinn I a laghdú. Áirítear ar Mhodh Tógála 1 córas cosanta a thógáil thar an gcosán Aolchloiche agus é sin a úsáid mar ardán tógála agus i Modh Tógála 2 úsáidtear an córas starrmhaide chothromaithe i gcomhar le córas cosanta thar an gcosán Aolchloiche. Modh tógála d'ollstruchtúr bíoma réamhtheilgthe réamhstrusta is ea Modh Tógála 3. Tá an modh seo cosúil le Modh 1 agus soláthrófar córas cosanta don chosán Aolchloiche.

Is iad seo a leanas céimeanna na tógála faoi na modheolaíochtaí atá beartaithe:

- Céim 1 - Rochtain láithreáin agus oibreacha cumasúcháin
- Céim 2 - Tógáil chóras cosanta an chosáin Aolchloiche
- Céim 3 - Tógáil tarbhealaigh

Tá cur síos iomlán déanta ar na modheolaíochtaí tógála ar fad in Aguisín **A.7.2** agus cuimsítear an gá le gnáthóga Iarscríbhinn I a chosaint ann. Tá roinnt scóipe ann chun na modheolaíochtaí a chomhtháthú chun gnéithe den mhodh starrmhaide a chorprú agus struchtúr sealadach taca a chur leis más gá.

Tá tionchair fhéideartha chomhshaoil gach ceann de na trí mhodheolaíocht tógála sin ionann le chéile agus rinneadh measúnú iomlán orthu sa Tuarascáil MTT seo. Cinntítear leis na modheolaíochtaí tógála sin ar fad nach mbeidh éifeacht ar bith ar ghnáthóga Iarscríbhinn I ach amháin go dtógfar cosán Aolchloiche do cheann de na suíomhanna piaraí.

Le córas draenála séalaithe speisialaithe gabhfaidh an rith chun srutha ar dheic an droichid, iomprófar faoin struchtúr é i líonra draenacha iompair séalaithe, sula ndoirtfear i mbogach agus abhantrach insíothlúcháin ag suíomh oiriúnach lonnaithe soir ón tarbhealach. Tá an córas draenála séalaithe speisialaithe de dhíth mar gheall ar íogaireacht na limistéar a mbeidh an tarbhealach ag trasnú os a gcionn i.e. gnáthóg Iarscríbhinn I.

7.4.7.10 Cuid S10 – Tarbhealach Mhionlaigh go Tollán Leacaigh

Cuimsítear 720m de dhébhealach sa chuid seo ag tosú ar chlaífort i ndiaidh Tharbhealach Mhionlaigh sula dtéann sé isteach i ngearradh níos doimhne de 7-12m ar feadh faid thart ar 300m agus é ag tarraingt ar Thollán Leacaigh. Tá trí bhóthar áise le tógáil chun rochtain ar thalamh feirme a choimeád agus chun bóthar bealaigh éalaithe a éascú. Beidh gá leis an Seanbhóthar a uasghrádú, a fhorleagan agus a ghruaimhín a leathnú ag an bhfodhroichead.

Tá dhá líonra draenála beartaithe sa chuid seo agus tá idircheapóir ola agus peitрил, bogach tógtha agus abhantrach insíothlúcháin iontu. Tá struchtúr lintéir beartaithe ag Ch. 10+735 le haghaidh malairt slí srutha. Tógfar ballaí coinneála ar an mbealach isteach go Tollán Leacaigh chun claífort na forbartha bóthair atá beartaithe a choinneáil ó bhriseadh isteach ar ghnáthóg Iarscríbhinn I de cSAC Loch Coirib. Tógfar an balla coinneála laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe agus lasmuigh de limistéir ghnáthóg Iarscríbhinn I. Déanfar an próiseas tógála don bhalla coinneála i gcomhthráth le tógáil an chlaífoirt. Tógfar an claífort ag baint úsáide as innealra gléasra trom agus beidh airde an bhalla coinneála ag méadú ag an ráta céanna a bheidh airde an chlaífoirt ag méadú.

Cuirfear comhcheangal córas coinneála i bhfeidhm feadh Bhealach Isteach an Iarthair agus os cionn na tairsí tolláin thiar ag Tollán Leacaigh (Ch. 10+850 go Ch. 11+150) i gcás nach bhfuil úsáid á baint as fánaí gan tacaíocht toisc go gcuirfeadh siad isteach ar limistéir ghnáthóga Iarscríbhinn I. Tá an cineál córais choinneála rialaithe le dálaí na talún a bheidh ag an suíomh faoi leith sin. Laistigh den limistéar seo tagann athrú suntasach ar leibhéal an chinn charraige, lena dteastaíonn réitigh chórais choinneála le haghaidh dálaí carraige éadoimhne agus doimhne is féidir a thógáil lasmuigh de ghnáthóg Iarscríbhinn I laistigh de cSAC Loch Coirib.

Áirítear na modheolaíochtaí tógála seo a leanas sna córais choinneála a tógadh sa limistéar seo:

- I limistéir carraige éadoimhne:

Tógfar an sraith uachtair agus tochlófar carraig ina dhiaidh sin a chuirfear chun cinn i leibhéil ar mhodh rothach lena n-áirítear druileáil, pléascadh, mapáil carraigeacha a dhéanfaidh saineolaí geoiteicniúil agus glanadh. Tá córas tacaíochta um chobhsaíocht carraigeacha cumaisc i bhfoirm boltaí carraige, duail charraige, mogall cruach agus cuirfear coincreít spraeáilte i bhfeidhm nuair is gá le haghaidh cobhsaíochta ar an éadan carraige roimh an tochailt go dtí an chéad leibhéal tochailte eile bunaithe ar thorthaí na mapála carraigeacha. Tógfar struchtúr coinneála coincreíte treisithe uisce-obach laistigh de ghearradh na tochailte carraige, go ginearálta ag bonn na tochailte (i gcás go mbeidh an tochailt faoi +17.7mOD).

Sula ndéanfar an tochailt sin, cuirfear imscrúdú talún mionsonraithe i gcrích, lena n-áirítear suirbhé geoifisiceach thíos sa pholl chun geoiméadracht na carraigmhaise a dhearbhu chun bonn eolais a chur faoin dearadh mionsonraithe agus lena chinntiú go bhfuil an modh sin indéanta. Sa chás nach mbeadh an modh seo indéanta cuirfear réiteach carntha ó leibhéal dromchla i bhfeidhm, agus tá cur síos déanta air thíos.

Déanfar pléascadh trialach, de réir Sceideal na gCeangaltas mar chuid den mheasúnú ar phléascadh. Déanfaidh conraitheoir an phléascatha an pléascadh trialach faoi mhonatóireacht san fhoirmíocht bhuncharraige chéanna i suíomh rialaithe, agus ní sháróidh sé teorainneacha creathaidh na ngabhdóirí íogaire áitiúla, agus ní chuirfear gabhdóirí íogaire i mbaol lena n-áirítear gnáthóg Iarscríbhinn I i cSAC Loch Coirib. Déanfar dearadh na bpléascanna a chalabhrú leis an bpléascadh trialach chuig dearadh sainiúil don láithreán.

- I limistéir charraige doimhne (sraith uachtair amháin) nó comhcheangal scraithe uachtair agus carraige:

Cuirfear ballaí coinneála carntha, le hancairí talún i bhfeidhm sna limistéir sin. Beidh an balla carntha ina bhalla carntha comhtheagmhálach nó seicint. Suiteáiltear an dá chineál sin balla ag baint úsáide as na modhanna rige agus tógála céanna. Níl balla carntha comhtheagmhálach uisce-obach toisc gur sraith líneach carn aonair atá ann agus is féidir balla carntha seicint a dhearadh le bheith uisce-obach toisc gur sraith líneach carn idirnasctha/forluite atá ann. Ní theastaíonn córas uisce-obach ach faoi +17.7mOD, dá bhrí sin cuirfear ballaí carntha comhtheagmhálach i bhfeidhm le struchtúr uisce-obach tógtha laistigh den tochtán.

Suiteálfar na cairn ón leibhéal talún atá ann roimh na hoibreacha tochtailte nó ó leibhéal tochtailte laghdaithe i gcás gur féidir na tionchair fhéideartha ar ghnáthóg Iarscríbhinn I i cSAC Loch Coirib a sheachaint. Bunófar an rige charntha lasmuigh de lorg ghnáthóg Iarscríbhinn I. Nuair a bheidh na cairn suiteáilte, cuirfear tochtailt na scraithe uachtair agus na buncharraige i gcrích. Brisfear an bhuncharraig ag baint úsáide as carraig hidrálach nó trí phléascadh agus an balla carntha ag feidhmiú mar mhaolán breise le pléascadh na carraige.

Tógfar struchtúr coinneála coincreíte treisithe uisce-obach laistigh de lorg na tochtailte carraige más gá.

Sula ndéanfar na hoibreacha carntha sin, cuirfear imscrúdú talún mionsonraithe i gcrích, chun bonn eolais a chur faoin dearadh mionsonraithe agus lena chinntiú go bhfuil sé sainiúil don láithreán.

Déantar na réitigh choinneála sin a bhreithniú agus a mheasúnú ar fud na measúnachta seo don Tuarascáil MTT seo.

Beidh rochtain ar Chuid S10 ón Seanbhóthar i Mionlach go príomha. Úsáidfear ábhar inghlactha a thochlófar do bhealach isteach Thollán Leacaigh do chuid an chlaífoirt. Is féidir ábhar tochtailte breise a iompar ar ais chuig campún láithreáin Chairéal Leacaigh (SC 11/01) lena stoc-charnadh ar feadh tréimhse shealadach i ndiaidh brú agus athghrádaithe agus úsáidtear áit éigin eile é ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe.

7.4.7.11 Cuid S11 – Tollán Leacaigh

Tá na gníomhaíochtaí tógála do Thollán Leacaigh roinnte ina dtrí chuid:

Cuid 1: Cobhsaíocht Éadan Chairéal Leacaigh

Cuid 2: Tógáil na tairsí iontrála thoir

Tógáil tolláin (ag dul ón taobh thoir siar) – Mianaithe (druileáil agus pléascadh)

Cobhsaíocht an naisc le Cuid 3 (Bealach Isteach an Iarthair)

Cuid 3: Suiteáil struchtúr ballaí coinneála nuair is gá

Tochailt na scraithe uachtair

Tacaíocht shealadach/bhuan na mballaí coinneála a shuiteáil

Bóthar isteach an iarthair a thógáil

Tá an seicheamh tógála seo a leanas beartaithe. Is féidir Cuid 3 a thógáil i gcomhthráth le tógáil Chodanna 1 agus 2.

Céim 1:

- Oibreacha cumasúcháin agus ullmhúcháin láithreáin

Céim 2:

- Cobhsaíocht éadan thiar Chairéal Leacaigh (Cuid 1)
- Tógáil na tairsí iontrála thoir (Codanna 1 agus 2)
- Balla coinneála a shuiteáil ó leibhéal talún atá ann i gCuid 3

Céim 3:

- Tógáil an tolláin atá beartaithe (Cuid 2)
- Suiteáil leanúnach balla coinneála ó leibhéal talún atá ann i gCuid 3 agus oibreacha tochailte a thosú (Cuid 3)

Céim 4:

- Tochailt leanúnach do Chuid 3
- Cobhsaíocht na carraige feadh theorainn Chuid 2/Chuid 3 (más gá/nuair is gá)
- Cur i gcrích an tolláin atá beartaithe (Cuid 2)
- Tógáil an bhóthair atá beartaithe (Cuid 3)

Tá tuarascáil mhionsonraithe maidir le cumas chun tógála Thollán Leacaigh agus Bealach Isteach an Iarthair agus a thionchair fhéideartha measúnaithe agus curtha san áireamh in **Aguisín A.7.3**. Cinntear sa tuarascáil go ndéanfar an tógáil gan dí-uisciú a dhéanamh mar gheall ar íogaireacht na ngabhdóirí screamhuisce in aice láimhe. D'fhéadfaí stop a chur leis an tógáil le linn cuid den gheimhridh mar gheall ar bhuaicleibhéil screamhuisce. Nuair a ardaíonn an screamhuisce cuirfear stop leis na gníomhaíochtaí tógála ar fad laistigh den chrios faoin ardleibhéil screamhuisce don tollán agus déanfar an oibríocht sábháilte go dtí go dtitfidh na leibhéil screamhuisce, lena bhféadfadh suiteáil beirmeacha chun cosc a chur ar screamhuisce ó dhul isteach nó ó theacht amach as an tollán ó thairseach an tolláin bheith san áireamh. Cuirfear tús leis an tógáil roimh shéasúr um póru an Fhabhcúin Ghoirm (roimh lár mhí Feabhra) seachas sula mbeidh neadú ar siúl.

Beidh an rochtain ar an taobh thoir den chuid seo den fhorbairt bóthair atá beartaithe ó Chairéal Leacaigh ar a dtéitear isteach trí Bhóthar Chúil Each agus beidh an rochtain ar an taobh thiar de ón Seanbhóthar. Is é Cairéal Leacaigh (SC 11/01) an príomhchampún láithreáin don chuid seo. Tá sé beartaithe foirgneamh seirbhísí tollán, monatóireachta agus cothabhála a thógáil laistigh de Chairéal Leacaigh a fhreastalóidh mar shaoráid cothabhála don tollán atá beartaithe. Tógfar bealach éalaithe éigeandála don trácht atá ag dul siar chun imeacht ón bhforbairt bóthair atá beartaithe roimh an tairseach tolláin thoir más gá. Rachaidh sé sin amach ar Bhóthar Chúil Each ag an mbealach isteach reatha ar Chairéal Leacaigh. Mar an gcéanna, tógfar bealach éalaithe éigeandála don trácht atá ag dul soir chun imeacht ón bhforbairt bóthair atá beartaithe roimh an tairseach tolláin thiar. Tá an bóthar éalaithe éigeandála ina chuid de lúb a théann amach ar an Seanbhóthar agus a théann trasna faoin bpríomhlíne agus a nascann ar ais chuig an mBóthar Nua i gCúil Each ansin. Freastalóidh na bóithre éalaithe éigeandála sin go príomha mar rochtain d'fheithicilí seirbhíse éigeandála agus beidh bacainn gheataithe rialaithe iontrála agus fágála. Bainfear úsáid astu sin chomh maith i gcás aimsiú feithicle ró-airde chun an fheithicil a thógáil go sábháilte roimh an tollán.

7.4.7.12 Cuid S12 - Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84/Cairéal Leacaigh go Bóthar na Scoile

Sa chuid seo cuimsítear 1700m de dhébhealach le hacomhal deighilte grádaithe amháin ag Bóthar Áth Cinn an N84. Sínfídh príomhlíne na forbartha bóthair atá beartaithe thar Bhóthar Áth Cinn an N84, agus dá bhrí sin d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le bóithre a dhúnadh san oíche agus an tardhroichead á thógáil nuair a bheidh na struchtúir thacaíochta agus na claífoirt tógtha ar cheachtar taobh. Beidh gá le malairt slí shealadach ag Scoil an Bhóthair, an Caisleán Gearr chomh maith. Déanfar an bóthar a ailíniú siar ón mbóthar atá ann agus beidh gá le malairt slí shealadach den líonra tarchurtha gáis agus den séarach bréan a ritheann feadh Bhothar na Scoile ina leith sin chomh maith. Nuair a bheidh an gearradh tochailte ón taobh thiar agus struchtúr an tardhroichid curtha i bhfeidhm féadfar an príomhlíonra gáis agus an séarach bréan a athlonnú i struchtúr an droichid.

Beidh rochtain ar an láithreán ó Bhóthar Áth Cinn an N84. Is é Cairéal Leacaigh (SC 11/01) an campún láithreáin is gaire a bheidh ar an taobh thiar den chuid seo agus Claí an Dá Mhíle (SC 14/01) ar an taobh thoir laistigh de limistéar Acomhal an N83 atá beartaithe. Beidh gearradh mór isteach in éadan thoir Chairéal Leacaigh. Déanfar an t-ábhar a thochlófar a stóráil ag campún láithreáin Chairéal Leacaigh agus déanfar é a thástáil i gcomhair a oiriúnachta lena úsáid i gcodanna líonta den fhorbairt bóthair atá beartaithe.

Áirítear ar na príomhstruchtúir sa chuid seo fodhroichead amháin, dhá thardhroichead, ceithre íosbhealach mamach agus trí bhalla coinneála. Tá sé bhóthar áise le tógáil agus trí líonra draenála le cuimsiú sa chuid seo.

Tarraingeofar an t-ábhar a thochlófar ón ngearradh ag Bóthar na Scoile, an Caisleán Gearr ar ais chuig ceachtar campún láithreáin SC 11/01 nó SC 14/01. Beidh gá le monatóireacht creathaidh agus torainn i ngeall ar an ngaireacht do réadmhaoine cónaithe agus tráchtála (féach **Caibidil 17, Torann agus Creathadh**).

7.4.7.13 Cuid S13 Bóthar na Scoile go dtí Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe

Sa chuid seo cuimsítear 1800m de dhébhealach le hacomhal deighilte grádaithe amháin ag Bóthar Thuama an N83. Sínfídh príomhlíne na forbartha bóthair atá beartaithe thar Bhóthar Thuama an N83, agus dá bhrí sin d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le bóithre a dhúnadh san oíche agus an tardhroichead á thógáil nuair a bheidh na struchtúir thacaíochta agus na claífoirt tógtha ar cheachtar taobh. Beidh rochtain ar an láithreán ó Bhóthar Thuama an N83. Is é Claí an Dá Mhíle (SC 14/01, SC 14/02 agus SC 14/03) an campún láithreáin is gaire laistigh de limistéar Acomhal Bhóthar Thuama an N83.

Ag Acomhal Bhóthar Thuama an N83 gearrfaidh an phríomhlíne isteach i gcnoc agus beidh sí gearrtha go dtí tairseach Thollán Ráschúrsa na Gaillimhe atá beartaithe, dá bhrí sin beidh tochailt shuntasach ábhair ag teastáil ansin. Is féidir an t-ábhar tochailte a athúsáid má mheastar go mbeidh sé oiriúnach do na claífoirt ar an bpríomhlíne agus ar an slisbhóthair a nascann le Bóthar Ceangail na Páirce Móire. Tógfar Bóthar Ceangail na Páirce Móire agus Nasc Pháirc Ghnó na Cathrach Thuaidh sula dtógfar an rochtain atá ann ó Bhóthar Thuama an N83 go Ráschúrsa na Gaillimhe chun an rochtain a choimeád.

Áirítear ar na príomhstruchtúir sa chuid seo fodhroichead amháin, tardhroichead amháin, íosbhealach mamach amháin agus balla coinneála amháin. Tá naoi mbóthar áise le tógáil agus trí líonra draenála le cuimsiú sa chuid seo.

Déanfar monatóireacht ar thorann le linn na céime tógála ag na láithreacha íogaire is gaire chun a chinntiú nach ndéanfar teorainneacha torainn tógála (léirithe i **dTábla 17.1 de Chaibidil 17, Torann agus Creathadh**) a shárú.

Déanfar monatóireacht ar chreathadh ag foirgnimh íogaire aitheanta, a bhfuil an poitéinseal ag na hoibreacha atá beartaithe a bheith ag na luachanna teorainn creathaidh nó go sáróidh siad iad fiú. Déanfar monatóireacht creathaidh bunlíne freisin ag gníomhaíochtaí íogaire creathaidh do shaoráidí déantúsaíochta laistigh de Pháirc Ghnó na Páirce Móire agus an Ráschúrsa (féach **Caibidil 17, Torann agus Creathadh**).

7.4.7.14 Cuid S14 - Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe

Cuireadh clár oibreacha tógála i dtoll a chéile i gcomhar le Ráschúrsa na Gaillimhe chun íoslaghdú a dhéanamh ar an gcur isteach ar chleachtas tráchtála an ghnó i rith na bliana, agus ní hamháin d'fhéilte rásaíochta. Tá sceideal réamhoibreacha cuimsithe sa chlár seo lena n-áirítear dhá athlonnú agus bonneagar gaolmhar, uisce, teileachumarsáid, R-ghréasán agus malairtí slí fiontas leictreachais, athailíniú bóithre rochtana agus bóithre ceangail athsholáthair. Tógfar tollán gearrtha agus cumhdaithe 240m i gcéimeanna thar thréimhse trí bliana agus beidh deiseanna tógála naoi mí ann in aghaidh na bliana. Beidh gá le hábhar a phléascadh chun ceann carraige éadomhain a bhaint a dearbhaíodh ó obair imscrúdaithe talún. Cuirfear monatóireacht torainn agus creathaidh i bhfeidhm i ngeall ar an ngaireacht d'fhoirgnimh thráchtála agus chónaithe sa limistéar. Tá gá le malairtí slí an phríomh-uisce dromchla agus an phríomhshéaraigh bhréin IDA ag tairseach thoir

an tolláin. Déanfar an t-ábhar ar fad a thochlófar a thástáil i gcomhair a oiriúnachta i gcodanna líonta amhail Acomhal Chúil Each.

Féach **Aguisín A.7.4** le haghaidh tuilleadh eolais maidir le clár an tseichimh thógála seo.

7.4.7.15 Cuid S15 – Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe go hAcomhal Chúil Each

Teastaíonn méid mór innealtóireachta sa chuid seo mar gheall ar na fodhroichid atá beartaithe agus an t-acomhal ardaithe ag Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise (féach **Cuid 7.4.9** thíos). Tá dhá fhodhroichead, dhá thardhroichead, agus dhá bhalla coinneála cuimsithe sa chuid seo. Tógfar dhá cheann de struchtúr na bhfodhroichid thar bhóithre poiblí atá ann (Bóthar Mhuine Mheá an R339 agus Bóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise), dá bhrí sin tá sé beartaithe go mbeadh gá le bóithre a dhúnadh san oíche chun bíomaí a thógáil nuair a bheidh claífoirt agus struchtúir thacaíochta tógtha ar cheachtar taobh.

Tá an dá bhalla coinneála an-ghar do dhá réadmhaoín tráchtála agus dá bhrí sin ní mór a bheith cúramach agus na ballaí á dtógáil chun cur isteach ar ghnólachtaí mar thoradh ar an tógáil a íoslaghdú. Is iad campúin láithreáin (SC 15/01 & SC 16/01) na príomhiostaí a bheidh ag freastal ar Chuid S14. Féach **Tábla 7.3** thíos le haghaidh tuilleadh eolais maidir le suíomhanna na gcampún láithreáin. Soláthrófar rochtain ar an gcuid ó dheas de Bhóthar Mhuine Meá an R339 agus beidh an rochtain ar an gcuid thuaidh ó Bhóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise. Beidh an rochtain ar an taobh thuaidh thar Bhóthar Mhuine Meá an R339 nuair a bheidh an droichead tógtha. Úsáidfear Ascaill an Ráschúrsa mar bhealach iompair ach beidh a úsáid teoranta. Úsáidfear é chun ábhair a sheachadadh amháin agus ní bheidh cead ábhair thochailte a iompair ann.

Tá brú tráchta ag buaicuaireanta AM agus PM ina mhór-shaincheist ag an suíomh seo agus dá bhrí sin ní mór do chonraitheoirí a chinntiú go n-íoslaghdófar gluaiseachtaí an tráchta tógála ag na hamanna sin.

Áirítear ar na príomhghearrthacha sa chuid seo an bealach isteach thoir chuig Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe agus an nasc leis an N6 atá ann ag Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise. Beidh gá le réabadh cruca le casúr hidrálach nó pléascadh a dhéanamh ag na suíomhanna tochailte sin de bharr láithreach na carraige éadoimhne (féach **Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht**). Tá an baol ann chomh maith go dtarlóidh maoschlár ard sa limistéar seo agus dá bhrí sin, má tharlaíonn sé ar an láithreán cuirfear pumpáil i bhfeidhm (féach **Caibidil 10, Hidrigeolaíocht**). Tá sé líonra draenála sa chuid seo. (féach **Caibidil 5, An Fhorbairt Bóthair Atá Beartaithe** le haghaidh cur síos ar na líonraí draenála).

Tá Plean Bainistíochta an Tráchta Tógála san áireamh sa CEMP in **Aguisín A.7.5** agus déanfaidh an Conraitheoir é a thabhairt chun críche agus cothrom le dáta roimh an tógáil. Cloífeadh leis an bplean seo i rith na tógála le haghaidh seicheamhú Acomhal Chúil Each lena chinntiú nach gcuirfear isteach go mór ar an trácht atá ann.

7.4.8 Modhanna Tógála

7.4.8.1 Ginearálta

Déantar breac-chuntas sa chuid seo ar na príomhghníomhaíochtaí tógála agus na modheolaíochtaí gaolmhara a mbainfear úsáid astu don fhorbairt bóthair atá beartaithe. Achoimre ardleibhéil is ea an tábla seo a leanas ar na modheolaíochtaí sin lena n-úsáidfear na modhanna dea-chleachtais de réir na gcaighdeán iomchuí.

Tábla 7.2: Modheolaíochtaí Gníomhaíochtaí Tógála

Gníomhaíocht Tógála	Modheolaíochtaí Tógála
Bulcoibreacha Créafóige	Oibreacha tochairte Druileáil agus pléascadh Brú carraigeacha Líonadh
Tollán Gearrtha agus Cumhdaithe	Tochairte Druileáil agus pléascadh Tógáil ó bhun aníos In-situ/réamhthoilgthe Uisce-dhíonadh Aislíonadh Meicniúil agus Leictreach Aerú Sábháilteacht dóiteáin
Ballaí Coinneála	Bratphléáil Ancairí Boltaí Carraige Bioranna/Strapaí/Ceangail Teilgean in-situ
Tollán Mianaithe	Druileáil agus pléascadh Tochairte Aislíonadh Tacú Teilgean in-situ Uisce-dhíonadh Meicniúil agus Leictreach Aerú Sábháilteacht dóiteáin
Tógáil Tharbhealach Mhionlaigh	Córas cosanta an chosáin Aolchloiche Réamhthógáil (in-situ) Sraith eangaí geoiteicstílí Bíomaí ar snámh
Tógáil Droichead	Réamhthógáil (in-situ) Bíomaí starrmhaide chothromaithe

Cuimsítear cur síos mionsonraithe ar na modheolaíochtaí atá beartaithe le haghaidh tógáil struchtúr suntasach amhail Droichead Abhainn na Gaillimhe, Tarbhealach Mhionlaigh, Tollán Leacaigh agus Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe in **Aguisíní A.7.1 go A.7.4**.

7.4.8.2 Oibreacha Créafóige

Déanfar barrithir agus fo-ithir a thochailt agus cuirfear tógáil bóithre ina n-áit. Déanfar barrithir agus fo-ithir lomtha a stóráil laistigh de theorainn an láithreáin agus athúsáidfear í laistigh de thógáil na forbartha bóthair atá beartaithe nuair is féidir faoi réir tástáil chuí lena chinntiú go bhfuil sí oiriúnach dá húsáid deiridh atá beartaithe. I gcás go dteastaíonn stóráil as an láithreán ar feadh tréimhse ar bith cinnteoidh an conraitheoir go mbeidh na ceadúnais chuí dramhaíola leis na saoráidí stórála sin nó go mbeidh ceadanna saoráidí dramhaíola i bhfeidhm. Déanfar bainistíocht ar na hoibreacha créafóige go léir ag tabhairt aird ar Threoirlínte TII maidir le Bainistíocht Dramhaíola ó Thionscadail um Thógáil Bóithre Náisiúnta.

Déanfar ábhair a iompar chuig agus ón láithreán ag baint úsáide as an líonra bóithre atá ann. Déanfar tochailt agus líonadh ag baint úsáide as gléasra meicniúil.

Tógfar claífoirt bhóithre ag baint úsáide as ábhar tochailte nó, nuair is gá, ábhar líonra iompórtáilte agus beidh sé dlúithe go ginearálta ag baint úsáide as rollóirí ina stad nó rollóirí creathach nó trealamh comhchosúil.

Tógfar na claífoirt sin den chuid is mó ó ábhar líonra féintacaithe. Sa chás go sainaithneofar an riachtanas le haghaidh coinneáil ithreach le linn an dearaidh mhionsonraithe soláthrófar é sin trí úsáid a bhaint as oibreacha créafóige géaraithe ar a mbeidh críoch fásmhara nó ballaí coinneála ithreach treisithe nó coincréite treisithe le raon sonrach críocha inghlactha ar na héadain nochta. Saineofar na riachtanais maidir le cuma aeistéitiúil na n-éadan nochta i gcáipéisí an chonartha.

7.4.8.3 Oibreacha Cosáin

Déanfar pábháil bhíotúmanach i rith achar na forbartha bóthair atá beartaithe. Cinnfear tiús chosán an bhóthair ag céim an dearaidh mhionsonraithe ach ar an geineál sin bóthair, d'fhéadfaí tiús tarra nua de 350mm a thuar.

Iomprófar an t-ábhar tarra nua go dtí an láithreán i dtrucaílí atá deartha chun ábhair a iompar ag teochtaí arda. Aistrefar an t-ábhar díreach chuig na meaisíní pábhála, a leathann an tarr ar an mbóthar i sraitheanna. Dlúthaítear an t-ábhar leata ansin ag úsáid rollóirí.

7.4.8.4 Bainistíocht an Chomhshaoil

Déanfar gach iarracht réasúnta lena chinntiú go n-íoslaghdófar éifeachtaí comhshaoil díobhálacha ar bith le linn chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe. Beidh an phleanáil tógála dírithe i dtreo cur isteach agus núis a choinneáil chomh íseal agus is féidir.

Déanfar tionchair chomhshaoil le linn na tógála a mhaolú nó a laghdú nuair is féidir (féach na caibidlí aonair sa Tuarascáil MTT seo le haghaidh bearta sonrathae maolaithe).

Maidir leis sin, sula gcuirfear tús le hoibreacha ar bith ar an láithreán tabharfaidh an príomhchonraitheoir CEMP atá cuimsithe in Aguisín **A.7.5** den Tuarascáil MTT seo chun críche (Féach **Cuid 7.4.1.1** thuas). Beidh sé ina cheanglas conartha cloí leis an bplean seo agus cinnteoidh sé sin go leanfar dea-chleachtais oibre chun tionchair chomhshaoil ar bith a thiocthadh as an tógáil a íoslaghdú agus a bhainistiú.

7.4.9 Foinsí agus Iompar Ábhair

7.4.9.1 Forléargas

Beidh oibríochtaí na n-oibreacha créafóige ina mórghníomhaíocht ar an láithreán agus áireofar leo tochailt, stoc-charnadh, próiseáil, sil-leagan, pléascadh, athúsáid ábhair, iompórtáil agus iompar ábhair ón láithreán lena n-aisghabháil/diúscairt. Teastóidh gluaiseachtaí suntasacha ábhar chuig an láithreán, uaidh agus thart air chun an fhorbairt bóthair atá beartaithe a thógáil. Beidh ábhar guaiseach ó na hoibreacha tochailte i bhformhór na n-ábhar a fhágfaidh an láithreán.

Baineann farasbarr foriomlán d'ábhar tochailte siar ó Abhainn na Gaillimhe agus easnamh foriomlán ábhair líonta soir ó Abhainn na Gaillimhe le dearadh reatha na forbartha bóthair atá beartaithe, féach thíos le haghaidh sonraí. Déanfar an t-ábhar ar fad a meastar go gcomhlíonann siad na caighdeáin riachtanacha a athúsáid mar chuid de na codanna líonta faoi réir tástáil chuí lena chinntiú go bhfuil sé oiriúnach dá úsáid deiridh atá beartaithe.

Má tá an fhorbairt bóthair atá beartaithe le tógáil i gcéimeanna de réir **Cuid 7.4.2** thuas, beidh farasbarr foriomlán de 597,000m³ i gCéim 1 agus easnamh foriomlán de 258,000m³ i gCéim 2. Dá bhrí sin beidh sé riachtanach ábhar tochailte inghlactha a stóráil ó Chéim 1 chun an t-easnamh a chothromú i gCéim 2. (Féach **Cuid 7.4.9.2**). Stórálfar an t-ábhar seo laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe sna limistéir shil-ligin ábhair shainitheanta atá léirithe ar **Fhíoracha 7.301** agus **7.302**. Iompróidh bailitheoirí dramhaíola údaraithe dramhaíl ar bith nach mbeidh oiriúnach lena hathúsáid laistigh den fhorbairt bóthair atá beartaithe de réir na Rialachán um Bainistiú Dramhaíola (Cead Bailithe) 2007 arna leasú.

Déanfar an dramhaíl ar fad ón bhforbairt a sheachadadh chuig saoráidí dramhaíola údaraithe de réir na nAchtanna um Bainistiú Dramhaíola 1996-2016. Gan ach saoráidí lena bhfuil na ceadanna/ceadúnas cuí dramhaíola a úsáid amháin, cuirfidh Comhairle Chontae na Gaillimhe an Conraitheoir faoi choinníoll go gcaithfidh sé/sí cloí le cuspóirí an Achta um Bainistiú Dramhaíola agus go ndéanfar astaíochtaí comhshaoil ar bith (torann, dusta, uisce) a bhainistiú ag an láithreán ceann scríbe agus dá réir sin gur freagracht an úinéara/oibreora an láithreáin chinn scríbe de réir an dlí. Ar an dóigh sin féadfaidh Comhairle Chontae na Gaillimhe a bheith sásta go bhfuil an ghné bainistíochta cárta as an láithreán den fhorbairt ag cloí go dlíthiúil leis an reachtaíocht um chomhshaoil nó um bainistíocht dramhaíola.

Cuimsíodh na gluaiseachtaí tráchta ar fad a bhaineann le hiompórtáil nó easpórtáil na n-ábhar sa mheasúnacht tionchair an tráchta tógála. Déanfar na hábhair a

theastaíonn le haghaidh na n-oibreacha tógála a fhoinsiú go háitiúil nuair is féidir. Déanfar ábhair a theastaíonn ó chairéil a fhoinsiú ó chairéil atá liostaithe ar an gclár a choimeádann an t-údarás áitiúil amháin. Beidh an t-ábhar ar fad a athúsáidfear ar an láithreán faoi réir tástála lena chinntiú go bhfuil sé oiriúnach don úsáid deiridh atá beartaithe.

Tá cairéil oibriúcháin lonnaithe i ndlúthghaireacht don fhorbairt bóthair atá beartaithe. Tá an acmhainneacht ann ábhar biotúmanach a iompórtáil do phábháil ó cheann de na cairéil sin. Sainaithníodh bealaí iompair chuig na cairéil sin agus rinneadh measúnú ar thionchair fhéideartha ar bith a bhaineann leis na bealaí iompair sin sa Tuarascáil MTT seo.

D'fhéadfaí brú carraige a dhéanamh ar an láithreán chun an charraig thochailte a dhéanamh oiriúnach lena hathúsáid mar líonadh ginearálta. Seachas sin beidh gá an chloch bhrúite a iompórtáil chuig an láithreán.

7.4.9.2 Méideanna na nOibreacha Créafóige Ginearálta

I gcomhréir le prionsabail na forbartha inbhuanaithe, féachfar leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe le méid na n-ábhar a thabharfar isteach sa láithreán tógála a íoslaghdú. Bainfear é sin amach tríd an méid is féidir de na hábhair a chruthófar le linn na tógála a athúsáid faoi réir thuilleadh tástála chun a dhearbhu an gcomhlíonadh na hábhair na caighdeáin shonracha innealtóireachta dá n-úsáid deiridh atá beartaithe.

Úsáidtear os cionn 99% den ábhar tochailte a chruthófar leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe chun na méideanna riachtanacha innealtóireachta, tírdhreacha agus sábháilteachta is gá ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe a shásamh.

Tá an t-ábhar a bhfuiltear ag súil le teacht air feadh na forbartha bóthair atá beartaithe curtha ar fáil thíos:

- **Ábhar Oibreacha Créafóige Inghlactha:** Is féidir iad sin a chatagóiriú de réir Shraith 600 TII, Tábla 6/1 Aicmí 1, 2, 6 agus 8. Cuimsíonn siad an chuid is mó de na hábhair ar dócha go dtiocfar orthu, agus soláthraítear a n-úsáid cheaptha i dTábla 6/1
- **Ábhar Imeach:** Teastaíonn cóireáil amhail triomú aoil nó aeir chun ceanglais inghlacthachta Shraith 600 TII a chomhlíonadh. I gcomhthéacs an t-ábhar a chorprú sna hOibreacha, cinnteoidh an Conraitheoir, roimh ré, go ndéanfar ábhair ar bith a thástáil lena oiriúnacht dá úsáid deiridh atá beartaithe a chinntiú agus go gcloífear leis an reachtaíocht agus na treoirlínte uile lena mbaineann. Lena chois sin, ní mór úsáid an ábhair sin a phlé le hIonadaí na bhFostóirí sula dtosaítear oibreacha ar bith
- **Barrithir:** Comhlíonadh an bharrithir ceanglais ábhar Aicme 5 faoi mar a léirítear i Shraith 600 TII Tábla 6/1
- **Móin:** De réir Shraith 600 Cl 601.2 TII, déanfar móin neamhghuaiseach a chatagóiriú mar ábhar Do-ghlactha U1
- **Ithir U1:** Déanfar ithir neamhghuaiseach nach gcomhlíonann na ceanglais atá léirithe i Shraith 600 Cl 601.1 TII, a chatagóiriú mar ábhar Do-ghlactha U1

- **Carraigh U1:** Déanfar carraig neamhghuaiseach nach gcomhlíonann na ceanglais atá léirithe i Shraith 600 601.1 TII C1. a chatagóiriú mar ábhar Do-ghlactha U1
- **Ábhar Guaiseach:** Déanfar ábhar guaiseach arna shainiú i Sraith 600 C1 601.3 TII a chatagóiriú mar ábhar Do-ghlactha U2

Is féidir tuilleadh eolais maidir leis an ábhar tochailte agus geolaíocht ghinearálta na forbartha bóthair atá beartaithe a fháil i **gCaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht**.

Tá achoimre tugtha ar na méideanna measta a bhaineann leis an ábhar a theastaíonn le linn cur ar an láithreán agus baint as an láithreán tugtha i **dTábla 7.3**. Chomh maith leis an ábhar a bhfuil cur síos déanta air i **dTábla 7.3** bainfear roinnt seirbhísí le linn na n-oibreacha tochailte lena n-áirítear séaraigh as feidhme, draenacha, cáblaí, duchtanna, píblínte, bonnlaigh as feidhm, siléir agus claiseanna.

Tá achoimre tugtha ar na méideanna measta a bhaineann leis an ábhar a theastaíonn le linn cur ar an láithreán agus baint as an láithreán tugtha i **dTábla 7.3**.

Tábla 7.3: Méideanna Ábhar Tochailte Measta a chruthófar le Tollánú agus Tógáil Bóithre

	Catagóir (nóta 1)	Ábhar measta tochailte (m ³)	Athúsáid mheasta laistigh den Fhorbairt Bóthair atá Beartaithe (m ³)	Farasbarr ábhar tochailte measta lena dteastóidh aisghabháil/ diúscairt as an láithreán (m ³)
Ábhar Oibreacha Créafóige Inghlactha	Aicmí 1, 2, 6 agus 8	2,602,350	2,602,350	0
Ábhar Imeachach	Teastaíonn cóireáil chun ceanglais inghlacthachta a chomhlíonadh	168,500	168,500	0
Barrithir	Aicme 5	151,450	151,450	0
Móin	Catagóir Dho-ghlactha U1	76,000	76,000	
Ithir U1: Neamh-mhóin	Catagóir Dho-ghlactha U1	147,500	191,300	0
Carraigh U1: Neamh-mhóin	Catagóir Dho-ghlactha U1	43,800		0
Tírdhrechtú agus cruthú gnáthóg	Aicme 4 (Nóta 2)	0		
Ábhar Guaiseach	Catagóir Dho-ghlactha U2	7,600	0	7,600
Iomlán		3,197,200	3,189,600	7,600

Nóta 1: Sraith 600 TII lena n-áirítear Tábla 6/1: Ábhair Oibreacha Créafóige Inghlactha: Aicmiú agus Ceanglais Dlúthúcháin

Nóta 2: Líonadh Tírdhreacha de réir Aicme 4 de Shraith 600 TII lena n-áirítear Tábla 6/1: Ábhair Oibreacha Créafóige Inghlactha: Aicmiú agus Ceanglais Dlúthúcháin.

Chomh maith leis na hábhair thochailte thuas bainfear roinnt seirbhísí le linn na n-oibreacha tochailte lena n-áirítear séaraigh as feidhme, draenacha, cáblaí, ductanna, píblíní, bonnlaigh as feidhm, siléir agus claiseanna.

Rinneadh athbhreithniú ar an acmhainn ag saoráidí dramhaíola ceadaithe agus ceadúnaithe agus léiríonn sé sin go bhfuiltear ag súil go mbeidh acmhainn imleor laistigh de na saoráidí bainistíochta dramhaíola oibriúcháin agus pleanáilte chun an dramhaíl a chruthóidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe a ghlacadh.

7.4.9.3 Bealaí Iompair Féideartha

Sainithníodh bealaí iompair féideartha thar an bhforbairt bóthair atá beartaithe leis an aidhm íoslaghdú a dhéanamh ar idirghníomhú leis an bpobal i gcoitinne agus an méid is lú agus is féidir cur isteach ar an timpeallacht ghlactha a chruthú. Nuair is féidir coinneofar bealaí iompair laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe le pointí trasnaithe ar na bóithre áitiúla. Mar sin féin, beidh tréimhse dosheachanta ann i gcás go gcaithfear na bóithre poiblí a úsáid do na bealaí iompair.

Sainithníodh bealaí iompair feadh bóithre poiblí ag tabhairt aird ar a n-úsáid reatha, Meántrácht Bliantúil ó Lá go Lá (AADT), úsáideoirí gan inneall (NMUS) amhail coisithe agus rothaithe an bhail, leithead agus ailíniú reatha, chomh maith lena ngaireacht do ghabhdóirí íogaire. Nuair is gá beidh fir marcála ag oibriú ag pointí trasnaithe aomhal feadh bealaí iompair chun sábháilteacht rochtana agus imeachta ó láithreán na forbartha bóthair atá beartaithe agus campún láithreáin a chinntiú. Cuirfear na bealaí iompair go léir feadh bóithre poiblí faoi mheasúnú réamhstruchtúrach agus cuirfear oibreacha feabhsúcháin ar bith a mbeidh gá leo i bhfeidhm sula dtosófar an tógáil. Déanfar monatóireacht ar bhealaí iompair feadh bóithre poiblí le haghaidh meatha chun láithreáin ar bith a bheidh obair fheabhsúcháin le déanamh orthu i ndiaidh na tógála a dhearbhu. D'éirigh leis an socrú seo i scéimeanna bóithre comhchosúla san iarthar amhail scéimeanna mótarbhealaí M17/M18. Tá achoimre de na príomhbhealaí iompair liostaithe i **dTábla 7.4** thíos. Féach **Fíoracha 7.101** go **124** le haghaidh suíomhanna bealaí iompair.

Tábla 7.4: Bealaí Iompair

ID Bealaí Iompair	Suíomh agus Slabhraíocht		Ainm(neacha) na mBóithre	Neas-leithead	Tuairisc ar an mBóthar
	Ó	Go			
HR 00/01	0+000 R336	1+150 Troscaigh Thiar	An R336 agus Bóthar Bearna go Maigh Cuilinn	6m laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe, 6m ar Bhóthar Bhearna/Mhaigh Cuilinn agus 9m ar an R336	Bóthar réigiúnach is ea an R336 a ritheann trí shráidbhaile Bhearna. Tá an bóthar i mbail mheasartha maith agus tá cosán ó dheas ar feadh fhad an bhealaigh iompair agus cosán amháin ó thuaidh sa tsráidbhaile air. Nascfaidh an bealach iompair a sainaitníodh feadh an R336 ansin le L-1321 Bhóthar Bhearna go Maigh Cuilinn ag an acomhal le comharthaí i Sráidbhaile Bhearna. Bóthar áitiúil is ea L-1321 Bóthar Bhearna go Maigh Cuilinn atá i mbail mheasartha agus tá cosáin laistigh de cheantar máguaird Shráidbhaile Bhearna air.
HR 01/01	1+550 Troscaigh Thiar	4+440 Bóthar na Ceapaí	Bóthar Bhearna/Mhaigh Cuilinn, an R336 agus Bóthar na Ceapaí	6m laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe, 6m ar Bhóthar Bhearna/Mhaigh Cuilinn agus 9m ar an R336 agus 4.7-7.3m ar Bhóthar na Ceapaí	Bóthar áitiúil is ea L-1321 Bóthar Bhearna go Maigh Cuilinn atá i mbail mheasartha agus tá cosáin laistigh de cheantar máguaird Shráidbhaile Bhearna air. Nascfaidh an bealach iompair feadh an L-1321 leis an R336 ag an acomhal le comharthaí i Sráidbhaile Bhearna. Leanann an bealach iompair feadh an R336, bóthar réigiúnach a ritheann trí shráidbhaile Bhearna, a théann thar Scoil Náisiúnta Bhearna, i dtreo Chathair na Gaillimhe. Tá an bóthar i mbail mhaith agus tá cosán ó dheas ar feadh fhad an bhealaigh iompair agus cosán amháin ó thuaidh sa tsráidbhaile air. Nascann an bealach iompair le Bóthar na Ceapaí ag an T-acomhal idir Bóthar na Ceapaí agus an R336. Bóthar áitiúil is ea Bóthar na Ceapaí atá 7.3m ar leithead agus i mbail mhaith suas go dtí Timpeallán

ID Bealaí Iompair	Suíomh agus Slabhraíocht		Ainm(neacha) na mBóithre	Neas-leithead	Tuairisc ar an mBóthar
	Ó	Go			
					Bhóthar na Ceapaí/ Bhóthar Dáileacháin an Iarthair. Ó 100m ó thuaidh ón timpeallán cúngaíonn an bóthar go 4.3m agus éiríonn bail an bhóthair níos measa. Ritheann cuid theas Bhóthar na Ceapaí trí limistéar cónaithe agus tá cosáin ar gach taobh de. Tá cosáin ar an gcuid thuaidh ar gach taobh don chéad 100m.
HR 04/01	4+450 Bóthar na Ceapaí	8+500 N59 An Daingean	Ag trasnú Bhóthar na Ceapaí, Bhóthar Bhaile an Mhóinín, Bhóthar Rathúin agus rochtain ar an N59	6m	Le tógáil laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe.
HR 04/02	4+450 Bóthar na Ceapaí	11+450 Timpeallán na gCiarabhánach	R336, R337, R338 Bhóthar an Easpaig Uí Dhónaill, Bóthar Shéamais Uí Chuirce an R338 agus an N6	6m ar an R336 agus an R337. 9m ar an R338 Bhóthar an Easpaig Uí Dhónaill. 15m ar Bhóthar Shéamais Uí Chuirce an R338. 15m ar an N6	<p>Nascann an bealach iompair seo na bealaí iompair ar fad siar ó Abhainn na Gaillimhe leis na bealaí iompair ar an taobh thoir.</p> <p>Bóthar réigiúnach is ea an R336 a ritheann i dtreo Chathair na Gaillimhe. Tá an bóthar i mbail mheasartha maith agus tá cosán ó thuaidh ar feadh fhad an bhealaigh iompair air. Nascann an R336 leis an R337 ar Bhóthar Bhaile an Rí.</p> <p>Bóthar réigiúnach is ea an R337 a ritheann i dtreo Chathair na Gaillimhe. Tá an bóthar i mbail mheasartha maith agus tá cosán ó thuaidh ar feadh fhad an bhealaigh iompair air. Nascann an R337 le R338 Bhóthar an Easpaig Uí Dhónaill ag an acomhal le comharthaí ag barr Bhóthar na Mine.</p> <p>Bóthar réigiúnach is ea bóthar an Easpaig Uí Dhónaill an R338 a ritheann i dtreo phríomhbhóthar náisiúnta an N6 atá ann. Tá an bóthar i mbail maith agus tá cosáin agus lánáí rothaíochta ar gach taobh ar feadh</p>

ID Bealaí Iompair	Suíomh agus Slabhraíocht		Ainm(neacha) na mBóithre	Neas-leithead	Tuairisc ar an mBóthar
	Ó	Go			
					<p>fhad an bhealaigh iompair air. Nascann Bóthar an Easpaig Uí Dhónaill an R338 le Bóthar Shéamais Uí Chuiric an R338 ag an acomhal le comharthaí ag an gCuarbhóthar.</p> <p>Bóthar réigiúnach is ea Bóthar Shéamais Uí Chuiric an R338 a ritheann i dtreo phríomhbhóthar náisiúnta an N6 atá ann. Tá an bóthar i mbail maith agus tá cosáin, lánaí rothaíochta agus lánaí rothaíocht ar gach taobh ar feadh fhad an bhealaigh iompair air. Ceanglaíonn Bóthar Shéamais Uí Chuiric an R338 leis an N6 ag Timpeallán na mBrúnach.</p> <p>Príomhbhealach náisiúnta is ea an N6 atá ann ar a bhfuil dhá lána tráchtá, lánaí rothaíochta ardaithe agus cosáin sa dá threo. Tá an bealach i mbail mhaith agus nascann sé leis na bealaí iompair thoir ag Timpeallán na gCiarabhánach.</p>
HR 06/01	0+350 Nasc an N59	2+100 Nasc an N59	Ag trasnú Bhóthar Leitrí agus ar Bhóthar Rathúin. Nascann sé le Bóthar an Easpaig Uí Dhónaill	6m laistigh de theorainn na forbartha 9m ar Bhóthar Rathúin	Le tógáil laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe. Bóthar áitiúil is ea Bóthar Rathúin ar a bhfuil cosáin ar an dá thaobh ar feadh fhad an bhealaigh iompair. Tá an bóthar i mbail mheasartha ar feadh fhad an bhealaigh iompair.
HR 08/01	0+300 Nasc Thuaidh an N59	9+250 An Daingean	N59	9.2m ar an N59 6m laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe	Bealach tánaisteach náisiúnta is ea an N59 ar a bhfuil cosáin ar gach taobh den bhealach iompair sainaitheanta. Tá an bóthar i mbail mheasartha ar feadh fhad an bhealaigh iompair.
HR 09/01	9+400 Trasbhealach Mhionlaigh agus	11+750 Cúil Each agus Cairéal Leacaigh	Bóthar Chúil Each	4.26 - 5.045 m	Bóthar áitiúil is ea Bóthar Chúil Each a chúngaíonn ó thuaidh ó Chairéal Leacaigh. Tá an bóthar i ndrochbhail agus tá na radhairc air teoranta.

ID Bealaí Iompair	Suíomh agus Slabhraíocht		Ainm(neacha) na mBóithre	Neas-leithead	Tuairisc ar an mBóthar
	Ó	Go			
	Abhainn na Gaillimhe				
HR 11/01	11+450 Cairéal Leacaigh	12+550 Acomhal an N84	Bóthar Chúil Each agus an N84	Bóthar Chúil Each – 7.8m N84 - 8.5m	Bóthar áitiúil is ea Bóthar Chúil Each ar a bhfuil cosáin ar an dá thaobh. Bhí an bóthar á úsáid ag HGVanna roimhe seo ó Chairéal Leacaigh mar nasc leis na líonra bóithre náisiúnta. Tá an bóthar i mbail measartha ó Chairéal Leacaigh go Timpeallán na gCiarabhánach. Bealach tánaisteach náisiúnta is ea an N84 ar a bhfuil cosáin ar gach taobh d'fhormhór an bhealaigh iompair shainaitheanta. Tá an bóthar i mbail mheasartha ar feadh fhad an bhealaigh iompair.
HR 11/02	11+850 Bóthar Áth Cinn	13+150 Bóthar na Scoile, an Caisleán Gearr	Trasbhealach an N84	6m	Le tógáil laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe.
HR 11/03	11+450 Cairéal Leacaigh	13+900 Bóthar Thuama an N83	Bóthar Chúil Each, N6 Bhóthar na dTreabh agus Bóthar Thuama an N83	Bóthar Chúil Each – 7.8m, N6 Bhóthar na dTreabh – 14.2m Bóthar Thuama an N83 – 11.6m	Bóthar áitiúil is ea Bóthar Chúil Each ar a bhfuil cosáin ar an dá thaobh. Bhí an bóthar á úsáid ag HGVanna roimhe seo ó Chairéal Leacaigh mar nasc leis na líonra bóithre náisiúnta. Tá an bóthar i mbail measartha ó Chairéal Leacaigh go Timpeallán na gCiarabhánach. Príomhbhealach náisiúnta is ea an N6 atá ann ar a bhfuil dá lána tráchta, lánaí rothaíochta ardaithe agus cosáin sa dá threo. Tá an bealach i mbail mhaith. Bealach tánaisteach náisiúnta is ea an N83 ar a bhfuil cosáin ar gach taobh d'fhormhór an bhealaigh iompair shainaitheanta. Tá an bóthar i mbail mheasartha ar feadh fhad an bhealaigh iompair.

ID Bealaí Iompair	Suíomh agus Slabhraíocht		Ainm(neacha) na mBóithre	Neas-leithead	Tuairisc ar an mBóthar
	Ó	Go			
HR 13/01	13+150 Bóthar na Scoile, an Caisleán Gearr	14+950 Acomhal an N83 agus Tollán an Ráschúrsa	Trasbhealach, an N83	6m	Le tógáil laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe.
HR 14/01	14+000 Bóthar Thuama an N83	17+450 Acomhal Chúil Each	N6 Bhóthar na dTreabh – 14.2m	N6 Bhóthar na dTreabh – 14.2m	Príomhbhealach náisiúnta is ea an N6 atá ann ar a bhfuil dhá lána tráchta sa dá threo. Tá lánaí rothaíochta ardaithe agus cosáin i gceachtar treo suas go dtí Acomhal na Mairéasach. Tá an bealach i mbail mhaith.
HR 15/01	15+000 Baile an Bhriotaigh	17+450 Acomhal Chúil Each	Trasbhealach an R339	6m	Le tógáil laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe.
HR 15/02	15+500 Cnoc Mhaoil Drise	15+950 Cúil Each	Bóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise, Corrán Bhaile an Bhriotaigh agus trasbhealach an R339	Bóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise - 7.1m Corrán Bhaile an Bhriotaigh - 10.6 m	Bóthar tráchtála is ea Bóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise ar a bhfuil cosáin ar gach taobh. Tá an bóthar i mbail mhaith agus nascann sé le Corrán Bhaile an Bhriotaigh ag T-acomhal. Bóthar áitiúil is ea Corrán Bhaile an Bhriotaigh ar a bhfuil cosáin ar gach taobh. Tá an bóthar i mbail mhaith agus tagann deireadh leis ag acomhal le comharthaí ag a chrosbhealach leis an R339. Beidh rochtain feadh an bhealaigh seo teoranta do seachadtaí amháin.

7.4.9.4 Campúin Láithreáin agus Íostaí Féideartha

Sainithníodh trí láithreán déag mar champúin láithreáin fhéideartha feadh na forbartha bóthair atá beartaithe. Sainithníodh iad ag suíomhanna straitéiseacha feadh na forbartha bóthair atá beartaithe chun an fad do thrácht tógála an láithreáin agus an fad do phearsanra le taisteal a íoslaghdú. Roghnaíodh láithreáin chun aitheantas a thabhairt do ghaireacht do mhórstruchtúir, tochtáin agus claifóirt, gaireacht do réadmhaoine cónaithe, srianta comhshaoil agus talamhúsáid agus úinéireacht reatha. I gcás gur sainithníodh campúin láithreáin laistigh de theorainn bhuan na forbartha atá beartaithe, tá suíomh amháin ann a sainithníodh mar éadáil shealadach chun críche tógála agus tabharfar an úinéireacht ar ais don úinéir talún i ndiaidh na tógála (SC 07/01). Tá an acmhainneacht le campúin limistéar níos mó do stoc-chnadhadh, brú, athghrádú agus seachadadh ábhair i gcomhthráth le hoifigi láithreáin. Ní dhéanfar oibreacha tochtailte ar bith i gcampúin láithreáin sa limistéar aolchloiche. Féach **Tábla 7.5** thíos Fíoracha **7.101** agus **7.124** le haghaidh suíomhanna campúin láithreáin féideartha.

Tábla 7.5: Suíomhanna Campúin Láithreáin Féideartha

Láithreán Uimh.	Suíomh	Raon Seirbhíse (Slabhraíocht)		Neas-Achar Láithreáin (ha)	Rochtain	Príomhghníomhaíochtaí Tógála
		Ó	Go			
SC 00/01	R336 an Bhaile Nua	Ch. 0+000	Ch. 2+750	0.6	R336	Ceangal ar an taobh thiar don fhorbairt bóthair atá beartaithe
SC 04/01	An Aill	Ch. 2+750	Ch. 4+100	0.4	An Aill Bóthar na Ceapaí	Gearradh na hAille, Gléasra Baiscthe Carraigeacha
SC 05/01	Baile an Mhóinín	Ch. 5+250	Ch. 6+300	1.0	Bóthar na Ceapaí	Gearradh na hAille, Tardhroichid Leitrí agus Bhóthar Rathúin
SC 07/01	Leitreach	Ch. 6+300	Ch. 9+350	3.3	Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59	Mórghearradh ag Acomhal Leitrí agus Droichead Abhainn na Gaillimhe (an chuid thiar) Brú Carraigeacha & Plean Athghrádaithe
SC 08/01	An Daingean (Achadh an Churraigh)	Ch. 8+550	Ch. 9+350	0.4	Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59	Droichead Abhainn na Gaillimhe (an chuid thiar). Úsáidte le haghaidh stórála amháin.

Láithreán Uimh.	Suíomh	Raon Seirbhíse (Slabhraíocht)		Neas-Achar Láithreáin (ha)	Rochtain	Príomhghníomhaíochtaí Tógála
		Ó	Go			
SC 09/01	Mionlach (Soir ó Abhainn na Gaillimhe)	Ch. 9+350	Ch. 10+450	0.9	Bóthar Chúil Each	Droichead Abhainn na Gaillimhe (an chuid thoir) go Tarbhealach Mhionlaigh.
SC 11/01	Cairéal Leacaigh	Ch. 10+450	Ch. 13+900	9.0	Bóthar Chúil Each	Tollán Leacaigh agus acmhainneacht le haghaidh plean baiscthe coincréite agus athghrádú ábhair.
SC 14/01	Claí an Dá Mhíle (Acomhal N83)	Ch. 13+900	Ch. 14+700	1.6	Bóthar Thuama an N83	Acomhal an N83/na Páirce Móire Gléasra Baiscthe Carraigeacha.
SC 14/02	Claí an Dá Mhíle (Acomhal N83)	Ch. 13+900	Ch. 14+700	0.9	Bóthar Ceangail na Páirce Móire	Acomhal an N83/na Páirce Móire.
SC 14/03	Claí an Dá Mhíle (Acomhal N83)	Ch. 13+900	Ch. 14+700	0.8	Bóthar Ceangail na Páirce Móire	Acomhal an N83/na Páirce Móire.
SC 14/04	Tairseach Thollán an Ráschúrsa Thiar	Ch. 14+700	Ch. 15+200	1.2	Bóthar Thuama an N83	Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe (an chuid thiar).
SC 15/01	Cúil Each/Cnoc Mhaoil Drise	Ch. 15+200	Ch. 16+100	0.5	Bóthar Mhuine Meá an R338	Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe (an chuid thoir)
SC 16/01	Cúil Each	Ch. 16+100	Ch. 17+500	1.3	Bóthar Mhuine Meá an R338	Acomhal Chúil Each.

7.4.9.5 An Trácht Tógála

Rinneadh imscrúdú ar an trácht tógála chun na gluaiseachtaí measta feithiclí a dhearbhu a theastaíonn chun na hábhair a iompar chuig agus ó na láithreáin tógála. Ba chóir a thabhairt faoi deara ní bheidh cead ach ag feithiclí cláraithe bheith ar bhóithre poiblí. Tugtar achoimre i **dTábla 7.6** ar an measúnú seo.

Chun críche na measúnachta seo roinneadh méideanna ina seacht gcrios:

- Crios 1 Ch. 0+000 - 3+900
- Crios 2 Ch. 3+900 - 7+750

- Crios 3 Ch. 7+750 - 9+300
- Crios 4 Ch. 9+300 - 11+140
- Crios 5 Ch. 11+140 - 14+140
- Crios 6 Ch. 14+140 - 16+200
- Crios 7 Ch. 16+200 - 17+550

Agus é sin á ríomh rinneadh na boinn tuisceana seo a leanas:

- Leoraí 8 roth do gach gluaiseacht bóthair (toilleadh 20 Tona)
- Dumpaire 38 Tona le haghaidh bulcoibreacha créafóige
- Ní clár oibreacha ar bith measta – i.e. dhéanfaí an líon gluaiseachtaí measta a dháileadh thar an tréimhse tógála
- Áiríodh ar iompórtáil ábhair a fuarthas as an láithreán e.g. coincreít, cosán, Teicneolaíocht Cumarsáide agus Faisnéise (ICT)
- Bliain amháin an tréimhse thógála do Chríosanna 1 go 3 agus trí bliana an tréimhse atá luaite le Críosanna 4 go 7

Tábla 7.6: Méadú i gCéatadán na HGVanna de réir an Chreasa

Tagairt an Chreasa	Tagairt an tSuímh	HGVanna Laethúla atá Ann	HGVanna laethúla breise thar na tréimhse tógála	AADT laethúla a bhaineann le tógáil thar na tréimhse tógála
Crios 1	An R336	282	7	131
Crios 1	Bóthar Bearna go Maigh Cuilinn an L1321	9	7	131
Crios 2	Bóthar na Ceapaí	2	10	133
Crios 2	Bóthar Shéamais Uí Chuirce	480	16	264
Crios 2	Bóthar Bhaile an Rí	310	16	264
Crios 3	An N59 ag Páirc an Choill	103	10	59
Crios 3	An N59 ag Lána an Chrainn Chnó Capaill	309	10	59
Achoimre ar Dhroichead	na gCúig Chéad Thiar	1658	26	324
Crios 4	An Bóthar Nua	17	51	110
Crios 5	Bóthar Áth Cinn an N84 ag Baile an Phoill	501	10	58
Crios 5	Bóthar Thuama an N83 ag Pháirc Ghnó na Cathrach Thuaidh	758	10	58
Crios 5	Bóthar na dTreabh an N6 idir Acomhal Bhóthar Thuama an N83 agus Acomhal na Mairéasach	1098	97	550
Crios 5	Bóthar na dTreabh an N6 idir Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83	794	87	540

Tagairt an Chreasa	Tagairt an tSuímh	HGVanna Laethúla atá Ann	HGVanna laethúla breise thar na tréimhse tógála	AADT laethúla a bhaineann le tógáil thar na tréimhse tógála
Crios 6	Bóthar Ceangail na Páirce Móire ag Acomhal na Páirce Gnó 2	178	22	88
Crios 6	Bóthar na dTreabh an N6 idir Acomhal na Mairéasach agus Acomhal Uí Loinsigh	1364	119	638
Crios 7	Bóthar na dTreabh an N6 ag na hArdáin	1350	124	684

Nóta: áirítear sna figiúirí AADT thuas gach trácht a bhaineann le tógáil mar oibreacha scartála, gníomhaíochtaí tógála, earraí a sheachadadh agus oibríthe tógála

7.4.9.6 Sábháilteacht Tráchta

Déanfar na hoibreacha tógála ar fad i limistéar láithreáin a bheidh línithe go soiléir ar a mbeidh pointí sonracha iontrála agus imeachta don trácht a bhaineann leis an tógáil amach ar an líonra bóithre poiblí. Tógfar cóireáil teorann i bhfoirm fáil sula gcuirfear tús leis an tógáil agus saineofar méid an láithreáin tógála.

I gcás go ndéanfar oibreacha in aice le bóithre atá ann, tógfar bacainní tráchta sealadacha chun na hoibreacha tógála a dheighilt ón bpobal, chun áit oibre shábháilte a chruthú don chonraitheoir agus chun na limistéir ina mbeidh an tógáil ar siúl a shainiú go soiléir.

Faoi mar a luadh thuas, beidh gá le bainistíocht tráchta ar na líonra bóithre atá ann le linn thógáil na mbóithre agus na struchtúr. Beidh ar an gconraitheoir oibriú sábháilte an tráchta a chinntiú i gcónaí le linn na céime tógála. Féach ar Phlean Bainistíochta an Tráchta Tógála, Cuid 11 den CEMP in **Aguisín A.7.5**.

7.4.10 Riachtanais Seirbhísí agus Fóntas don Tógáil

7.4.10.1 Leictreachas

In idirchaidreamh le Líonraí BSL, suiteálfar claochladán sealadach ar a bhfreastalaítear ó sholáthairtí áitiúla chun an chumhacht a bheidh de dhíth ag campúin láithreáin éagsúla a sainiú a chur ar fáil.

7.4.10.2 Soláthar Uisce

Beidh na gníomhaíochtaí tógála lena dteastóidh uisce le linn na céime tógála éagsúil ag brath ar an gcineál gníomhaíochta. Is é an t-éileamh tosaigh atá measta thart ar 15m³ in aghaidh an lae, atá bunaithe go príomha ar an riachtanas éilimh d'oibrithe na tógála agus na saoráidí tacaíochta lena mbaineann. Teastóidh éileamh breise soláthair uisce, áfach, le haghaidh saoráidí nite rothaí agus riachtanais do ghníomhaíochtaí tógála amhail druileáil agus pléascadh. I gcomhaontú le hUisce Éireann, foinseofar uisce ó na príomhphíobáin uisce atá ann ag an bpointe is áisiúla.

7.4.10.3 Diúscairt Uisce Stoirme agus Uisce Bhréin

Déanfar uisce stoirme a chóireáil agus a bhainistiú go cúramach le linn na tógála. Insíothlófar uisce stoirm soir ó Abhainn na Gaillimhe chuig an talamh trí bhaic shiolta agus poill sáite bhainistithe ceal séaraigh stoirme phoiblí. Déanfar uisce stoirme siar ó Abhainn na Gaillimhe a chóireáil sula ndoifear isteach i sruthchúrsaí atá ann é. Déanfar na limistéir leagain a dhraenáil go cuí agus déanfar láithreacha ar bith a bhainfidh le stóráil breosla agus athbhreoslú a phábháil agus a bhundú agus suiteálfar idircheapóirí hidreacarbóin lena chinntiú nach dtarlóidh doirteadh ar bith isteach san uisce dromchla nó sa screamhuisce (féach **Caibidil 10, Hidrigeolaíocht** agus **Caibidil 11, Hidreolaíocht**).

Sula gcuirfear tús leis na príomhghníomhaíochtaí tógála, tógfar umar coinneála chun eisiltigh bhréana na tógála a stóráil amháin ag campúin ina mbeidh saoráidí

leasa ar fáil. Séalófar an t-umar coinneála seo chun an baol go ndoifí nó go n-éilleofaí an screamhuisce laistigh den limistéar seo a sheachaint. Déanfaidh conraitheoir ceadúnaithe an t-eisilteach a diúscairt as an láithreán go rialta i dtancaer chuig saoráid cheadúnaithe cheadaithe (féach Cuid 8 an CEMP in **Aguisín A.7.5**).

7.4.11 Fostaíocht agus Leas

Beidh éagsúlacht ball foirne ag obair ar an láithreán le linn na céime tógála. Tá sé tuartha go mbeidh 250-270 ball foirne fostaithe go díreach ar an láithreán trasna na forbartha bóthair atá beartaithe, agus méadóidh sé sin go 300 ball foirne ag buaic na tógála. Suiteálfar cóiríocht shealadach oifige agus saoráidí tógála eile ar an láithreán le haghaidh na céime tógála. Beidh na haonaid shealadacha ar fad ar ardchaighdeán de réir na rialachán reachtúil, ar a laghad. Beidh comhordú daoine agus ábhar ar an láithreán ar cheann de na príomhghníomhaíochtaí ar fud na gcéimeanna tógála. Tá Plean Bainistíochta an Tráchtá Tógála san áireamh sa CEMP in **Aguisín A.7.5** agus cuimsítear ann bealaí tráchtá ainmnithe, socruithe uainíochta agus páirceála a thabharfaidh an Conraitheoir cothrom le dáta sula gcuirfear tús leis an tógáil.

Cinntoidh am tosaigh an láithreáin go dtiocfaidh na hoibrithe tógála chuig an láithreán roimh bhuaicúair na maidine do thrácht ar an líonra áitiúil.

Is iad seo a leanas na gnáthuaireanta oibre a bheidh i gceist le linn na céime tógála:

Tosú Críoch

0700 1900 Luan – Aoine

0700 1600 Satharn (más gá)

Beidh gá le ragobair (lena n-áirítear an deireadh seachtaine) agus meithleacha oíche a dhéanamh ag céimeanna criticiúla áirithe le linn an tionscadail. D'fhéadfadh sé go mbeadh roinnt tréimhsí ann ina mbeadh gá le hobair agus maoirseacht 24 uair an chloig. Mar gheall ar shábháilteacht, an aimsir nó infhaighteacht fochonraitheoirí is cosúil go mbeadh gá le hoibriú lasmuigh de na gnáthuaireanta. Thar an gcéim tógála 36 mí atá tuartha beidh suas le 10 seachtaine d'obair san oíche i gceist. Seachnófar gníomhaíochtaí tógála troma nó torannacha lasmuigh de na gnáthuaireanta agus beidh méid na hoibre lasmuigh de na gnáthuaireanta faoi rialú docht.

7.4.12 Sláinte agus Sábháilteacht na Tógála

7.4.12.1 Sláinte agus Sábháilteacht

Cloífean an t-am ar fad leis an Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005, na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil), 2013 agus reachtaíocht iomchuí eile na hÉireann agus an AE maidir le sábháilteacht.

Faoi mar a cheanglaítear leis na Rialacháin, ceapfar Plean Sláinte agus Sábháilteachta ina rachfar i ngleic le saincheisteanna sábháilteachta ó na céimeanna

deartha go dtí críoch na gcéimeanna tógála agus cothabhála. Déanfar an plean seo a athbhreithniú de réir mar a théann an fhorbairt chun cinn. Cloífidh ábhair an Phlean Sláinte agus Sábháilteachta le ceanglais na Rialachán.

De réir na Rialachán, ceapadh “Maoirseoir Tionscadail an Phróisis Deartha” agus ceapfar “Maoirseoir Tionscadail na Céime Tógála” de réir mar is cuí.

Tiomsóidh Maoirseoir Tionscadail na Céime Tógála an Comhad Sábháilteachta de réir mar a théann an tionscadal chun cinn. Cuimseofar an comhad sábháilteachta sa chóras taifead teicniúil foriomlán ag deireadh an tionscadail.

7.4.12.2 Sábháilteacht Dóiteáin agus Straitéis Deartha Imeachta

Comhlíonfaidh na cuspóirí um shábháilteacht dóiteáin a ghlacadh sa dearadh na Rialacháin Foirgníochta, tagairt faoi leith do Chuid B (Dóiteán).

7.4.12.3 Bainistíocht agus Slándáil an Láithreáin Tógála

Beidh foireann bainistíochta conartha ar an láithreán i rith na céime tógála. Déanfaidh an fhoireann maoirseacht ar thógáil na n-oibreacha lena n-áirítear monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht an chonraitheora lena chinntiú go gcuirfear bearta maolaithe na céime tógála atá beartaithe chun feidhme agus go ndéanfar tionchair agus núis na tógála a íoslaghú.

7.4.12.4 Forálacha maidir le Freagairt ar Theagmhais agus Práinnfhreagairt

Cuirfear oiliúint ar phearsana cuí an láithreáin mar gharchabhróir agus mar mhaoirseoirí dóiteáin. Lena chois sin, cuirfear oiliúint ar bhaill foirne chuí maidir le saincheistanna comhshaoil agus nósanna imeachta freagartha doirte. Stórálfar umair agus drumaí ábhar a d'fhéadfadh a bheith truailithe i ngabhdaín nó i gcampúin shlána a ghlásálfar nuair nach mbeidh siad in úsáid. Soláthrófar comhláí slána ar shaoráidí stórála ola agus breosla. Déanfar trealamh agus feithiclí a ghlásáil, tógfar na heochracha agus stórálfar iad i gcampúin shlána.

Coinneoidh an conraitheoir plean gníomhaíochta um fhreagairt ar theagmhais agus práinnfhreagartha faoina gcumhdófar na rioscaí intuartha go léir, i.e. dóiteán, tuile, titim etc. Tá Plean um Fhreagairt ar Theagmhais (IRP) cuimsithe i gCuid 10 den CEMP in **Aguisín A.7.5**.

Is é is cuspóir leis an IRP:

- Sláinte agus sábháilteacht na n-oibrithe agus na gcuariteoirí feadh an láithreáin a chinntiú
- Íoslaghú a dhéanamh ar thionchair ar bith ar an gcomhshaoil agus cosaint cháilíocht an uisce agus speiceas uisceach a mbraitheann air a chinntiú
- Íoslaghú a dhéanamh ar thionchair ar bith ar réadmhaoine, ar sheirbhísí etc.
- Nósanna imeachta a bhunú lena gcuirfear ar chumas pearsanta freagairt a thabhairt ar theagmhais le hiarracht ilroinne chomhtháite agus ar mhodh lena n-

íoslaghdaítear an baol cailíteanais agus lena laghdaítear an baol go rachfaí i gcion ar an tsláinte, réadmhaoin agus ar an gcomhshaol

7.4.12.5 Slándáil an Láithreáin

Is é príomhfheidhm fhoireann slándála na láithreán a chinntiú nach dtarlóidh iontráil neamhúdaráithe ar an láithreán. Beidh fálú thart ar na láithreáin chun an riosca loitiméireachta agus rochtain neamhúdaráithe a íoslaghdú. Déanfaidh oibríthe ag a mbeidh cárta aitheantais acu an próiseas sin níos éasca. Ní eiseofar Cártaí Aitheantais ach chuig oibríthe a d'fhreastail ar ionduchtú an láithreáin agus (más ábhartha) scrúdú leighis.

7.4.13 Céim Choimisiúnaithe

Má ghlacfar tógáil a bheidh ag dul ón taobh thoir siar, mar sin is cosúil go ndéanfar páirteanna de chodanna a choimisiúnú i gcéimeanna e.g. N6 Acomhal Chúil Each go Acomhal Leitrí an N59 mar chuid de Chéim 1 agus Acomhal Leitrí an N59 go dtí an R336 siar ó Bhearna mar chuid de Chéim 2 (Féach **Cuid 7.4.2** thuas).

D'fhéadfaí roinnt codanna a choimisiúnú chomh maith mar chuid de réamhchonradh oibreacha e.g. Bóthar Ceangail na Páirce Móire nó Bóthar Ceangail Thuaidh an N59 agus Theas chun fadhbanna brú tráchta atá ann a mhaolú. Mar sin féin, sonraítear dá ndéanfaí Bóthar Ceangail na Páirce Móire a thógáil ar leithligh mar réamhchonradh bheadh gá leis an ngearradh agus struchtúr an tardhroichid don phríomhlíne a chur i gcrích ag an am céanna toisc go mbeadh sé deacair é a chur chun feidhme i ndiaidh na tógála agus trácht beo ar an mbóthar ceangail.

7.4.14 Díchoimisiúnú an Láithreáin Tógála

Nuair a chríochnófar an tógáil, tógfar na saoráidí agus an trealamh tógála ar fad, amhail gléasra, ábhair, comharthaíocht, oifigí na gconraitheoirí agus láithreacha leagain, etc. ón láithreán. Cuirfear an talamh ar fad ar ais go dtí caighdeán cuí.

7.5 Tionchair Fhéideartha Tógála

Léiríonn na tionchair fhéideartha a sainithníodh sa chuid seo an cás “is measa” a tuaradh ceal maolú ar bith.

Áirítear ar na tionchair fhéideartha tógála astaíochtaí san aer amhail dusta, torann agus creathadh, trácht tógála (lena n-áirítear seachadtaí ró-mhéide), rith uisce dromchla ón láithreán, ligan nó doirteadh ó ghléasra agus ó threalamh na tógála, dramhaíl na tógála agus cur isteach ar úsáideoirí bóithre le linn uasghrádú an bhóthair. Cruthófar trácht breise ar an líonra bóithre leis na hoibreacha tógála. Déanfar na tionchair fhéideartha sin a mheasúnú i gcaibidlí ábhartha na Tuarascála MTT seo faoi mar atá leagtha amach thíos.

D'fhéadfadh sé go rachfaí i gcion chomh maith ar mhórsheirbhísí atá ann le linn na tógála amhail an príomhlíonra dáileacháin gáis ag Rathún, an príomhlíonra tarchurtha gáis ag Bóthar na Scoile, an Caisleán Gearr, cáblaí lasnairde 110kV ag Baile an Bhriotaigh agus Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise, séarach an IDA ag an

bPáirc Mhór agus seirbhísí eile a thagann salach ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe. Beidh éaradh seirbhíse agus cur isteach sealadach ar sheirbhísí nuair a bheidh na naisc nua á dhéanamh agus/nó nuair a bheidh na seirbhísí a athlonnú. Féach **Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha (Neamhthalmhaíochta)** le haghaidh tuilleadh eolais maidir leis na tionchair fhéideartha sin.

Tá na tionchair fhéideartha a bhaineann leis na gníomhaíochtaí tógála leagtha amach thuas agus i **gCuid 7.4** agus breathnaítear orthu chomh maith i gcaibidlí eile den Tuarascáil MTT seo faoi mar a leanas:

- An Trácht Tógála (féach **Caibidil 6, Measúnú Tráchta agus Trasghearradh an Bhealaigh**)
- Flóra agus fána (féach **Caibidil 8, Bithéagsúlacht**)
- Ithreacha agus geolaíocht (féach **Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht**)
- **Hidrigeolaíocht** (féach **Caibidil 10, Hidrigeolaíocht**)
- Hidreolaíocht (féach **Caibidil 11, Hidreolaíocht**)
- Tionchair amhairc (féach **Caibidil 12, Tírdhreach agus Amharc**)
- Oidhreacht seandálaíochta, ailtireachta agus chultúrtha (féach **Caibidil 13, Seandálaíocht, Oidhreacht Ailtireachta & Chultúrtha**)
- Sócmhainní Ábhartha (féach **Caibidil 14, Sócmhainní Ábhartha Talmhaíochta** agus **Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta**)
- Cáilíocht an aeir agus an aeráid (féach **Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus an Aeráid**)
- Torann agus creathadh (féach **Caibidil 17, Torann agus Creathadh**)
- Daoine agus sláinte (féach **Caibidil 18, Daoine, Daonra agus Sláinte an Duine**)

Tá cur síos déanta ar bhearta maolaithe na tógála sna caibidlí aonair agus tá cur síos déanta ar na bearta maolaithe ginearálta thíos.

7.6 Bearta Maolaithe

7.6.1 Plean Bainistíochta Comhshaoil Tógála

Déanfar gach iarracht lena chinntiú go ndéanfar éifeachtaí comhshaoil diúltacha ar bith le linn chéim tógála na forbartha bóthair a sheachaint, a chosc nó a laghdú.

Ullmhaíodh Plean Bainistíochta Comhshaoil Tógála (CEMP) agus tá sé cuimsithe in **Aguisín A.7.5** agus déanfaidh an Conraitheoir é a thabhairt cothrom le dáta agus chun críche roimh an tógáil. Cuimsítear sa CEMP bearta maolaithe uile na tógála, atá leagtha amach sa Tuarascáil MTT seo, agus tabharfar cothrom le dáta é le bearta breise ar bith a cheanglaítear leis na coinníollacha atá ceangailte le cinneadh an Bhoird Phleanála. Tríd an CEMP a chur chun feidhme cinnteofar go gcoinneofar an cur isteach agus an núis chomh íseal agus is féidir. Tugtar aird sa phlean seo ar an treoir sa lámhleabhar a d'fhoilsigh Cumann Taighde agus Faisnéise an Tionscail Tógála (CIRIA) sa Ríocht Aontaithe, *Environmental Good Practice on Site Guide, 4th Edition* (CIRIA 2015). Tugtar aird sa phlean chomh maith ar Threoirlínte TII maidir le Cruthú, Cur chun Feidhme agus Cothabháil Plean Oibriúcháin Comhshaoil.

Ceapfar foireann bainistíochta tógála dothréimhse na céime tógála. Déanfaidh an fhoireann sin maoirseacht ar thógáil na forbartha bóthair atá beartaithe, lena n-áirítear monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht na gconraitheoirí lena chinntiú go gcuirfear bearta maolaithe na céime tógála atá beartaithe chun feidhme agus go ndéanfar tionchair agus núis na tógála a íoslaghdú. Déanfaidh an fhoireann bainistíochta tógála idirchaidreamh le comharsana agus leis an bpobal i gcoitinne le linn na céime tógála lena chinntiú go gcoinneofar cur isteach ar bith chomh íseal agus is féidir.

Tá an straitéis fhoriomlán um bainistiú comhshaoil a ghlacfar agus a chuirfear chun feidhme le linn chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe achoimrithe sa CEMP. Is é is cuspóir leis an CEMP a léiriú conas is féidir na hoibreacha tógála atá beartaithe a sheachadadh i seicheamh loighciúil, ciallmhar agus sábháilte trí bhearta rialaithe comhshaoil faoi leith a bhaineann le hoibreacha tógála den chineál seo a ionchorprú. Leagtar amach sa CEMP an sásra lena mbainfear amach cosaint an chomhshaoil le linn chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe. Tríd an CEMP a chur chun feidhme cinnteofar go gcoinneofar an cur isteach agus an núis chomh íseal agus is féidir.

Ullmhaíodh an CEMP i gcomhair leis an Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT) agus Ráiteas Tionchair Natura (NIS), ag tabhairt aird ar na comhairliúcháin le réimse speisialtóirí agus eagraíochtaí comhshaoil, go háirithe, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (SPNF) agus Iascaigh Intíre na hÉireann (IIÉ). Tacaíonn an CEMP leis an bhfaisnéis atá curtha ar fáil cheana sa Tuarascáil MTT seo agus ní mór é a léamh i gcomhar leis na bhfaisnéis atá curtha ar fáil cheana sa Tuarascáil MTT seo.

Tá an fhaisnéis atá cuimsithe sa CEMP curtha i láthair thíos:

- Sonraí Ginearálta an Tionscadail
- Bileoga Teagmhálaithe

- Cáipéisí Tagartha
- Struchtúr/Dualgais agus Freagrachtaí na hEagraíochta
- Gealltanais um Chomhshaoil agus Bearta Rialaithe Comhshaoil
- Ráitis Modhanna/Pleananna Bainistíochta Sainiúil don láthair
 - Plean Bainistíochta Dramhaíl Tógála agus Scartála
 - Plean Rialaithe Dríodar, Creimthe agus Truailithe
 - Plean um Bainistiú Speiceas Coimhthíoch Ionrach
 - Plean um Fhreagairt ar Theagmhais
 - Plean Bainistíochta an Tráichta Tógála
 - Straitéis um Oiliúint ar Fheasacht Comhshaoil
 - Straitéis Cumarsáide
 - Cigireachtaí, Iniúchóireacht agus Straitéis Monatóireachta ar Chomhlíonadh
 - Aistriú Deiridh

Cáipéis oibre is ea an CEMP agus tabharfaidh an Conraitheoir chun críche é i ndiaidh a cheapacháin agus sula gcuirfear tús leis na hoibreacha ar an láithreán. Cuirfidh an Conraitheoir an t-ábhar ar fad atá curtha ar fáil sa CEMP seo i bhfeidhm go hiomlán agus ní rachaidh a thabhairt chun críche ag an gConraitheoir i gcion ar thathag agus leordhóthanacht na faisnéise atá curtha i láthair agus a mbraitear uirthi sa Tuarascáil MTT seo. Cuireadh roinnt faisnéise (amhail sonraí an tionscadail agus sceideal na ngealltanais comhshaoil ón Tuarascáil MTT) ar fáil sa Tuarascáil MTT seo cheana agus ní dhéantar athrá uirthi sa leagan seo den CEMP in **Aguisín A.7.5**. Beidh sé cuimsithe sa CEMP atá tugtha chun críche ag an gConraitheoir, áfach.

Chomh maith leis na míreanna atá liostaithe thuas, soláthróidh an Conraitheoir an fhaisnéis seo a leanas agus an CEMP á thabhairt chun críche aige:

- Toiliú Pleanála - Má dheonófar cead pleanála don fhorbairt bóthair atá beartaithe, cuimseofar ábhair iomlána an chead pleanála sa CEMP
- Déanfar na Gealltanais Chomhshaoil ar fad atá leagtha amach i gCáipéis an Chonartha, na cinn atá curtha i láthair sa Tuarascáil MTT seo agus gealltanais bhreise ar bith a thiocthadh chun cinn mar chuid de phróiseas toilithe na forbartha suas go dtí an Éisteacht ó Bhéal agus é sin san áireamh a chorprú go cuimsitheach. Cuimseofar sa CEMP sraith iomlán na nGealltanais Comhshaoil mar aon leis an tsonraíocht, an fhianaise agus na freagrachtaí a bhaineann leis an dóigh a mbainfear gach gealltanais amach
- Critéir Feidhmíochta Comhshaoil Ábhartha arna leagan síos sa reachtaíocht chomhshaoil agus i gcáipéisí an Chonartha
- Clárú na reachtaíochta uile is infheidhme, lena n-áirítear caighdeáin, Cóid Chleachtais agus Treoirínte ábhartha
- Cur síos ar Chóras Bainistíochta Comhshaoil na forbartha bóthair atá beartaithe, a chumfar de réir chritéir ISO 14001:2004 – Córais Bainistíochta Comhshaoil. Beidh an CEMP comhlánaithe le Nósanna Imeachta Ginearálta, Nósanna Imeachta Oibre agus Treoracha Oibríochtaí. Beidh na cáipéisí sin i bhfeidhm laistigh d'oifigí riaracháin an láithreáin agus suíomhanna oirúnacha ar an láithreán le linn na n-oibreacha

Cáipéis dinimiciúil is ea an CEMP agus cinnteoidh an Conraitheoir go gcoinneofar cothrom le dáta é i rith thréimhse na tógála. D'fhéadfadh sé go mbeadh gá leis an CEMP a athrú le linn shaolré thréimhse na tógála chun torthaí monatóireachta, athruithe reachtacha, torthaí ar chomhairliúcháin tríú páirtithe etc. a chur san áireamh. D'fhéadfaí aguisíní breise a chur leis an CEMP chun torthaí monatóireacht, ceadanna etc. a chuimsiú Ní rachaidh tabhairt chun críche an CEMP ag an gConraitheoir i gcion ar thathag agus leordhóthanacht na faisnéise atá curtha i láthair anseo agus a mbraitear uirthi sa Tuarascáil MTT seo, áfach.

Chun forbairt, cur i bhfeidhm agus cothabháil rathúil an CEMP a chinntiú, beidh sé d'oibleagáid ar an gConraitheoir Bainisteoir Comhshaoil Láithreáin (SEM) a cheapadh. Beidh oiliúint, taithí agus eolas go leor ag an SEM a bhaineann leis an cineál taise a bheidh le déanamh, cáilíocht Leibhéal a hOcht atá aitheanta ag Comhairle na nDámhachtainí Ardoideachais agus Oiliúna (HETAC), nó coibhéis Ollscoile, nó cáilíochtaí eile atá inghlactha ag an bhFostóir, in Eolaíocht an Chomhshaoil nó i mBainistíocht an Chomhshaoil, nó in ábhair eile atá inghlactha ag an bhFostóir. Go sonrach, teastóidh saineolaithe éiceolaíoch a bheidh cuícháilithe ón SEM chun maoirseacht a dhéanamh ar ghnéithe íogaire na n-oibreacha tógála, ceanglais um cheadúnú maoluithe éiceolaíoch agus monatóireacht éiceolaíoch. Tá tuilleadh eolais faoi róil agus freagrachtaí an SEM curtha ar fáil ar fud an CEMP in **Aguisín A.7.5**.

Tá cur síos déanta ar na Príomhráitis Mhodha Sainiúil don Láithreán/Príomhphleananna Bainistíochta a bhaineann leis an Tuarascáil MTT seo.

Ullmhaíodh **Plean Bainistíochta um Dramhaíl Tógála agus Scártála** mar chuid den CEMP lena chinntiú go ndéanfar an dramhaíl a thiocthaidh chun cinn le linn chéim tógála agus scártála na forbartha bóthair atá beartaithe ar an láithreán a bhainistiú agus a dhiúscairt ar mhodh lena gcinnteofar go gcomhlíonfar forálacha an Achta um Bainistiú Dramhaíola, 1996-2011 agus na Rialachán gaolmhara (1996-2011) lena chinntiú go mbainfear amach na leibhéil is fearr laghdaithe, athúsáidte agus athchúrsála agus lena chinntiú nach mbeidh tionchar ag an mbainistíocht dramhaíola ar láithreáin Eorpacha ar bith.

Sa **Phlean Rialaithe Dríodar, Creimthe agus Truailithe (SEPCP)** déantar achoimre ar na nósanna imeachta agus na cleachtais theicniúla maidir le rialú éifeachtach dríodar, creimthe agus truailithe a chun i bhfeidhm trí mhodhanna éagsúla seachadta le haghaidh chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe. Is é is cuspóir leis an SEPCP seo a léiriú ag an gcéim seo conas is féidir na hoibreacha tógála atá beartaithe a sheachadadh i seicheamh loighciúil, ciallmhar agus sábháilte trí bhearta rialaithe comhshaoil faoi leith a bhaineann le hoibreacha tógála den chineál seo a ionchorprú.

Ullmhaíodh **Plean um Bainistiú Speiceas Coimhthíoch Ionrach (PBSCI)** chun breac-chuntas a dhéanamh ar an straitéis a ghlacfar le linn thógáil agus oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe chun leathadh speiceas plandaí coimhthíoch ionrach neamhdhúchasacha ar láithreáin Eorpacha ar bith a bhainistiú agus a chosc. Féach **Cuid 7.6.6** chun tuilleadh eolais a fháil.

Leagtar an bhéim maidir leis na bearta dochta ar fad sa CEMP seo ar chosc a chur ar theacht chun cinn an teagmhais sa chéad áit. Mar sin féin, ullmhaíodh Plean um

Fhreagairt ar Theagmhais (IRP) lena chinntiú má tharlaíonn teagmhas, go mbeidh na hiarrachtaí freagartha pras, éifeachtach, agus oiriúnach do na cúinsí faoi leith. Cuirtear síos sa IRP ar na nósanna imeachta, na línte údaráis agus na próisis a leanfar lena chinntiú má tharlaíonn teagmhas, go mbeidh na hiarrachtaí freagartha pras, éifeachtach, agus oiriúnach do na cúinsí faoi leith. Tugtar sonraí sa IRP ar na nósanna imeachta atá le leanúint i gcás go dtarlódh scaoileadh dríodair ar bith isteach i sruthchúrsa, doirteadh tromchúiseach dramhaíola ceimiceán, breosla nó dramhaíola neamhghuaisí ar bith eile (e.g. coincreít), teagmhas neamhchomhlíonta maidir le cead nó ceadúnas ar bith, nó rioscaí ar bith eile dá leithéid a bhféadfadh teagmhas truailithe, lena n-áirítear rioscaí tuile bheith mar thoradh orthu.

Cuirfear an oiliúint ábhartha agus chuí ar bhaill foirne láithreáin uile an Chonraitheora lena chinntiú go mbeidh an t-eolas cuí acu chun an CEMP a chur i bhfeidhm go rathúil.

Déantar breac-chuntas chomh maith sa CEMP ar an straitéis cumarsáide a ghlacfar le linn na céime tógála lena gcinnteofar go ndéanfar nósanna imeachta feasachta, oideachais agus faisnéise a ghlacadh agus a chur i bhfeidhm. Ar deireadh, déantar breac-chuntas sa CEMP ar na cigireachtaí, an iniúchóireacht agus an straitéis monatóireachta ar chomhlíonadh a ghlacfaidh an Conraitheoir.

7.6.2 Dusta

Tarlóidh astaíochtaí san aer le linn crécharta agus tógála, cé go mbeidh an aimsir a bheidh i réim, méid an láithreáin agus a fhad ó na gabhdóirí íogaire ina chuidiú maidir le héifeachtaí ar bith a bhainistiú. Dá bhrí sin beidh fócas na nósanna imeachta ar chruthú an ábhair san aer a laghdú.

Áirítear sa mheasúnacht ar thionchair fhéideartha tógála cur i bhfeidhm na ‘mbeart caighdeánach um rialú dusta’, arna sonrú i dtreoir TII. Áireofar leis sin na bearta seo a leanas:

- Spraeáil gníomhaíochtaí oibreacha créafóige nochta agus bealaí iompair láithreáin le linn aimsire te
- Soláthar níochán rothaí ag pointí éalaithe
- Rialú luasanna feithiclí agus teorainneacha luais. Tá sé beartaithe go mbeidh trácht na láithreán teoranta go 20km in aghaidh na huaire. Cuideoidh sé sin le tarlú dusta athchrochta
- Scuabadh bóithre dromchla crua

Cuirfear bearta eile, lena n-áirítear scáileáin dusta i bhfeidhm ag suíomhanna i gcás go bhféadfadh tionchair a bheith ar cháilíocht an aeir le linn na céime tógála. Féach **Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus an Aeráid Cuid 16.5.3**, Tá feasacht na bhfostaithe ar cheann de na dóigheanna is tábhachtaí lena bhféadfaidh dusta a rialú ar láithreán ar bith. Le hoiliúint na foirne agus bainistíocht chúramach ar oibríochtaí cinnteofar go ndéanfar na modhanna sochta dusta uile a chur i bhfeidhm agus a iniúchadh ar bhonn leanúnach.

Cuirfear monatóireacht ar shil-ligean dusta i gcrích ag líon suíomhanna i gcomharsanacht na forbartha bóthair atá beartaithe. Déanfar monatóireacht ar shil-

ligean dusta ar feadh mí amháin ar a laghad sula gcuirfear tús leis an hoibreacha chun bonnlíne a shocrú.

Féach **Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus an Aeráid** agus Cuid 8 Plean Rialaithe Dríodar, Creimthe agus Truailithe den CEMP in **Aguisín A.7.5**, den Tuarascáil MTT seo.

7.6.3 Smionagar

Is iad seo a leanas cuid de na bearta a dhéanfar lena chinntiú go gcoimeádfar an láithreán tógála agus an ceantar máguaird ar ardchaighdeán glaineachta:

- Déanfar cigireachtaí laethúla chun monatóireacht a dhéanamh ar shlacht
- Bunófar clár rialta chun slacht a chur ar an láithreán chun láithreán sábháilte agus ordúil a chinntiú
- Más ga, beidh eangach smionagair ar an scafalra a bheidh ceangailte chun cosc a chur ar ábhair agus ar threalamh ó scaipeadh leis an ngaoth
- Beidh dramhaíl bhia faoi rialú docht ar gach cuid den láithreán
- Soláthrófar saoráidí nite rothaí d'fheithiclí a bheidh ag dul amach as an láithreán tógála. Stórálfar rith chun srutha nite rothaí in umar stórála ar an láithreán agus déanfaidh cuideachta cheadaithe iompair dramhaíola a dhiúscairt ag saoráid cheadaithe nó cheadúnaithe
- Má iompraítear clabar ó láithreán tógála ar an mbóthar poiblí, glanfar é de réir mar is gá agus ní ligfear dó carnadh
- Cumhdófar leoraithe agus scipí lódáilte más gá
- Déanfar na bóithre máguaird a bheidh á n-úsáid ag trucaíl chun rochtain a dhéanamh ar an láithreán agus imeacht as an láithreán a iniúchadh go rialta agus a ghlanadh, ag baint úsáide as scuabadóir meicniúil bóithre ceadaithe, nuair is gá
- I gcás go n-éalódh dramhaíl sholadach theifeach ar bith ón láithreán, baileofar láithreach í agus tabharfar chuig stóráil ar an láithreán í, agus déanfar í a dhiúscairt ina dhiaidh sin ar an ngnáthbhealach

7.6.4 Torann agus Creathadh

Coinneofar an torann tógála chomh íseal agus is féidir de réir BS 5228 (2009). Pléitear tionchair fhéideartha torainn tógála i **gCaibidil 17, Torann agus Creathadh** den Tuarascáil MTT seo.

Saineofar go soiléir i gcáipéisí an chonartha go mbeidh sé de dhualgas ar an gconraitheoir, a bheidh tógáil na n-oibreacha á déanamh aige cloí le teorainneacha torainn agus creathaidh na tógála atá cuimsithe sa Tuarascáil MTT. Teastóidh leis sin bearta sainiúla laghdaithe torainn i gcomhréir leis na bearta dea-chleachtais atá léirithe i gCaihgheán na Breataine BS 5228 – 1: 2009 +A1 2014: *An Cód Cleachtais maidir le rialú torainn agus creathaidh ar láithreáin tógála agus oscailte – Torann agus Treoirlínte an NRA (TII anois) Treoirlíne Dea-chleachtais maidir le Déileáil le Torann le linn phleanáil na Scéimeanna Bóithre Náisiúnta* (NRA 2014).

Beidh láithreacha tionchar féideartha ann i ngeall ar an torann tógála ar chónaitheoirí sa chomharsanacht. Sula gcuirfear tús leis na hoibreacha tógála ar an láithreán, suiteálfar monatóirí torainn comhshaoil ag na suíomhanna roghnaithe. Féach **Caibidil 17, Torann agus Creathadh** den Tuarascáil MTT seo chun tuilleadh eolais a fháil.

Tá sé tuartha go gcruthófar creathadh le linn chéimeanna tógála na forbartha bóthair atá beartaithe i limistéir tochailte ina dteastaíonn druileáil agus pléascadh. Sula gcuirfear tús leis na hoibreacha tógála ar an láithreán, suiteálfar monatóirí creathaidh comhshaoil ag na suíomhanna roghnaithe. Féach **Caibidil 17, Torann agus Creathadh** den Tuarascáil MTT seo chun tuilleadh eolais a fháil.

Is dócha go mbeadh gá le carnadh chomh maith le linn thógáil na forbartha bóthair atá beartaithe. Bainfidh sé úsáid as modhanna lena n-íoslaghdófar an baol go gcruthófaí creathadh agus ní dhéanfar é ach i rith an lae. I gcás briseadh carraigeacha, nuair is gá úsáidfead modhanna lena n-íoslaghdófar an torann agus an creathadh. Beidh gá monatóireacht a dhéanamh ar phléascanna trialach sa bhuncharraig chéanna leis na suíomhanna pléasctha a beartaíodh mar chuid den mheasúnacht ar dheardh na bpléascanna. Déanfar dearadh na bpléascanna a chalabhrú leis an bpléascadh trialach chuig dearadh sainiúil don láithreán. Ní sháróidh na pléascanna trialach teorainneacha na ngabhdóirí íogaire áitiúla. Ceapfaidh an conraitheoir oifigeach idirchaidrimh chun cónaitheoir agus gnólachtaí i ngaireacht na láithreán pléasctha a chur ar an eolas sula ndéanfar an obair sin. Tá suíomhanna le haghaidh pléascadh féideartha cuimsithe ar **Fhíoracha 7.201 – 7.202**.

7.6.5 Na Seirbhísí atá Ann

Déanfar na seirbhísí reatha atá á reáchtáil laistigh agus gar don láithreán agus don fhorbairt bóthair atá beartaithe a lonnú go cúramach, a shainaitheint agus bainfear úsáid as modhanna oiriúnacha oibre lena chinntiú go gcosnófar na seirbhísí sin. Déanfar malairt slí nó athlonnú na seirbhísí i gcomhairliúchán le húinéirí na seirbhísí agus de réir na gcaighdeán agus na gcód cleachtais ábhartha. D'fhéadfaí roinnt bearta cosanta amhail leaca cumhdaithe a úsáid le haghaidh na seirbhísí nach mbogfar. Féach **Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta** le haghaidh tuilleadh eolais.

Cuirfear cur isteach nó éradh seirbhíse sealadach a bheidh gá leis de dheasca na n-oibreacha tógála in iúl d'úsáideoirí seirbhíse roimh ré. Déanfar an cur isteach ar sheirbhísí nó éradh seirbhísí a phleanáil go cúramach ionas go n-íoslaghdófar a bhfad.

7.6.6 Speicis Plandaí Ionracha Coimhthíocha

Rinneadh 13 suíomh speiceas ionrach plandaí ag suíomhanna éiceolaíoch feadh bhealach na forbartha bóthair atá beartaithe a thairfeadh i suirbhéanna éiceolaíocha a rinneadh don Tuarascáil MTT seo (féach **Caibidil 8, Bithéagsúlacht**).

- An Ghlúineach spíceach - *Persicaria wallichii* – 2 shuíomh

- An Ghlúineach bhiorach - *Fallopia japonica* – 8 suíomh
- Róslabhras - *Rhododendron ponticum* – 3 suíomh

Féach **Fíor 8.15.1** to **8.15.14** le haghaidh sonraí na suíomhanna.

Bíonn an *Ghlúineach spíceach agus an Ghlúineach bhiorach* scaipthe de ghnáth nuair a iompraíonn daoine bhloghanna riosóim san ithir nó ar mhéid níos lú, trí mhodhanna meicniúla éighníomhacha amhail in uiscí tuile. Scaiptear iad chomh maith trí atáirgeadh fásúil ó bhloghanna plandaí. Bíonn fáil ar an bplanda feadh thaobhanna an bhóthair, bruacha aibhneacha agus talamh bhán in Éirinn áit a chruthaíonn sé clampaí dlútha monaitipeacha. Le linn an gheimhridh, fanann an gas donn ina sheasamh cé go bhfaigheann an planda bás go dtí an bhfréamhstoc. Tarlaíonn a lán fadhbanna de dheasca na glúiní bioraí mar gheall ar a nós fáis torthúil agus dlúth lena n-áirítear línte radhairc a bhlocáil ar bhóithre, damáiste a dhéanamh do phábháil agus struchtúir, creimeadh bruach abhann agus struchtúir chosanta tuile, damáiste do láithreáin seandálaíochta, caillteanas agus díláithriú gnáthóg agus speiceas. Tá an ghlúineach bhiorach forleathan ar fud na hÉireann agus tá sé ag leathadh go gasta.

Tá *Rhododendron ponticum* ionrach in Éirinn. Is féidir leis leathadh trí shíolta ach bíonn fáil air chomh maith trí mhodhanna fásúla i gcás go gcuireann plandaí meatháin ar bhachlóg nó go gcaitheann siad suas iad ó fhréamhacha chomh maith le brainsí. Is féidir leis scáth a sheasamh agus bíonn sé faoi bhláth mar speiceas sraithe meánaí i gcoillearnach, cé go bhfásann i gcoinníollacha oscailte in ithreacha oiriúnacha aigéid chomh maith. Is féidir lena thranglam dlúth cosáin a bhlocáil, sruthchúrsaí a phlúchadh agus briseadh isteach ar thaobhanna bóthair agus línte amhairc a sháru ar an dóigh sin. Tá comhpháirteanna éagsúla i nduilleúr an róslabhrais a bhfuil an chuma ann go bhfuil gníomh illéileapatach aige ar speicis eile (ag cur coisc ar a bhfás) a d'fhéadfadh tuilleadh coisc a chur ar phlandaí ó fhás in aice láimh.

Faoi láthair, níl forálacha reachtacha sonracha ar bith ann lena rialaítear rialú nó baint na nglúiní bioraí in Éirinn. Déanfaidh an tÚdarás Áitiúil gach iarracht chun na speicis ionracha chomhthíocha díothú sula ndámhfaidh sin an conradh tógála.

Beidh ar an gconraitheoir plean bainistíochta a chur i bhfeidhm chun speicis plandaí ionracha ar bith a chóireáil/a bhaint agus d'fhéadfadh sé go mbeadh gá athshuirbhéireacht a dhéanamh orthu roimh an tógáil de réir CEMP in **Aguisín A.7.5**. Tá an baol ann chomh maith go dtabharfaí speicis plandaí ionracha comhthíocha ar láithreán go neamhaireach i líonadh iompórtáilte nó ar rothaí/raonta fheithiclí na tógála. Beidh ar soláthróir an líonta dearbhú a chur ar fáil nach bhfuil speicis plandaí ionracha coimhthíocha ar bith sa líonadh a allmhaireofar. Lena chois sin, déanfar cigireacht ar an líonadh le haghaidh comharthaí go bhfuil speicis plandaí ionracha coimhthíochta, sula ndéanfar iad a iompórtáil chuig an láithreán. Sonraítear i bhfoilseachán Ghníomhaireacht Comhshaoil RA *Managing Japanese knotweed on development sites - The Knotweed Code of Practice* (EA 2013), gur chóir cigireacht na barrithreach a dhéanamh ag baint úsáide as an treoir in aguisín I-IV den chód BS 3882:2007 *The British Standard Specification for topsoil and requirements for use*. Cuireadh BS3882:2015 *Sonraíocht le haghaidh Barrithreach* in áit an Chaighdeáin sin ina dhiaidh sin. Déanfar cigireacht ar an líonadh de réir an Chaighdeáin sin.

Beidh ar an gconraitheoir cigireacht a dhéanamh ar fheithiclí sula n-úsáidtear ar an láithreán iad, agus tabharfaidh sé aird faoi leith ar chrios boinn agus ar an áit a stóráiltear trucaílí agus dumpairí.

Tá plean bainistíochta maidir le rialú speiceas plandaí ionracha coimhthíocha ar an láithreán le linn na tógála cuimsithe sa CEMP in **Aguisín A.7.5** agus forbraíodh é le tagairt do na cóid chleachtas agus na treoirlínte seo a leanas:

- Treoirlínte Bainistithe Sárchleachtas maidir leis an nGlúineach Bhiorach *Fallopia japonica* (2008) - Ullmhaithe don NIEA agus NPWS mar chuid de Speicis Ionracha Éireann
- Treoirlínte NRA maidir le Bainistíocht Fiailí Díobhálacha agus Speicis Plandaí Ionracha Coimhthíocha ar na Bóithre Náisiúnta (2008)
- An Ghlúineach bhiorach a bhainistiú ar láithreáin forbartha - an Cód Cleachtas maidir leis an nGlúineach Bhiorach ar chur ar fáil ag an nGníomhaireacht Comhshaoil

Le cur chun feidhme na mbeart thuas íoslaghódar an mbaol go leathfadh an Ghlúineach Bhiorach laistigh den láithreán nó ar thailte lasmuigh den láithreán le linn chéim tógála na forbartha bóthair atá beartaithe.

Tá Plean um Bainistiú Speiceas Coimhthíoch Ionrach cuimsithe sa CEMP in **Aguisín A.7.5**.

7.6.7 Bithéagsúlacht

Tá tionchair fhéideartha na céime tógála ar bhitheagsúlacht pléite i **gCaibidil 8, Bithéagsúlacht** den Tuarascáil MTT seo. Tá bearta rialaithe aeir agus uisce pléite i **gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht, Caibidil 11, Hidreolaíocht** agus **Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus an Aeráid**.

7.6.8 Bainistíocht Dramhaíola

7.6.8.1 Ginearálta

Déanfar dramhaíl a chruthófar le linn na céime tógála a bhainistiú go cúramach de réir an ordlathais dramhaíola a bhfuil glacadh leis a thugann tús áit do chosc, íoslaghódú, athúsáid agus athchúrsáil thar dhiúscairt le gnóthú fuinnimh agus ar deiridh diúscairt chuig líonadh talún.

Cuirfear an t-ordlathas i bhfeidhm trí dheiseanna a shainaithint ar dtús le cosc a chur ar dhramhaíl ó bheith táirgthe, agus ar an dara dul síos leis an méid dramhaíola a tháirgtear a laghdú. I gcás nach bhfuil cosc agus íoslaghódú indéanta, lorgófar bealaí chun dramhaíl a athúsáid nó a athchúrsáil, ar an láithreán de rogha chun na tionchair a thagann as iompar a sheachaint. Murar féidir é sin a dhéanamh, déanfar scrúdú ar dheiseanna chun an dramhaíl a athúsáid nó a athchúrsáil as an láithreán nó cuirfear an dramhaíl chuig saoráid ghnóthaithe fuinnimh, agus nuair nach bhfuil rogha ar bith eile ann amháin, cuirfear an dramhaíl chuig líonadh talún.

Is iad conraitheoirí a bhfuil ceadanna bailí dramhaíola acu amháin a thógfaidh an dramhaíl uile ón láithreán faoi na Rialacháin um Bainistiú Dramhaíola (Cead agus Clárú Saoráide) 2007 agus na Rialacháin (Leasaithe) Rialachán 2008, 2014, 2015. Beidh na ceadúnais agus ceadanna cuí dramhaíola ag na saoráidí ar fad chuig a dtabharfar an dramhaíl uile, faoin Acht um Bainistiú Dramhaíola 1996, arna leasú, agus na rialacháin thíos, rud a thabharfaidh cead dóibh an cineál dramhaíola atá le cur ansin a ghlacadh. Íoslághdófar giniúint na dramhaíola guaisí, agus gnóthófar an dramhaíl sin nuair is féidir, agus ní dhéanfar é a dhiúscairt ach mura féidir é a ghnóthú. Déanfar dramhaíl ghuaiseach a bhainistiú de réir na reachtaíochta ábhartha.

7.6.8.2 Bainistíocht Acmhainne agus Dramhaíola

Is dócha go gcruthófar farasbarr ábhar mar thoradh ar scártáil, tochailt, tógáil agus oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe.

Pléitear farasbarr ábhar a chruthófar le linn na gcéimeanna seo a leanas sa chuid seo:

- an chéim scártála
- an chéim tochailte
- an chéim tógála

Beidh dramhaíl oibriúcháin ann chomh maith ón bhforbairt bóthair atá beartaithe agus is cosúil go mbeidh dramhaíl ó chothabháil agus ó thírdhreachú dromchla bóthair ann. Is cosúil go gcruthófar méideanna beartaithe dramhaíola oibriúcháin ón bhforbairt bóthair atá beartaithe. Beidh sé ceangailte ar chonraitheoirí dramhaíl a chruthófar le linn oibreacha a thógáil agus dramhaíl a sheachadadh chuig saoráidí dramhaíola údaraithe, mar shampla, saoráidí lena bhfuil cead dramhaíola nó atá ceadúnaithe ag EPA.

Déanfar an dramhaíl ar fad ón bhforbairt atá beartaithe a sheachadadh chuig saoráidí dramhaíola údaraithe de réir na nAchtanna um Bainistiú Dramhaíola 1996-2016. Gan ach saoráidí lena bhfuil na ceadanna/ceadúnas cuí dramhaíola a úsáid amháin, beidh Comhairle Chontae na Gaillimhe sásta go gcloífidh an Conraitheoir le cuspóirí an Achta um Bainistiú Dramhaíola agus go ndéanfar astaíochtaí comhshaoil ar bith (torann, dusta, uisce) a bhainistiú ag an láithreán ceann scríbe agus dá réir sin gur freagracht an úinéara/oibreora an láithreáin chinn scríbe de réir an dlí. Ar an dóigh sin féadfaidh Comhairle Chontae na Gaillimhe a bheith sásta go bhfuil an ghné bainistíochta cárta as an láithreán den fhorbairt ag cloí go dlíthuúil leis an reachtaíocht um chomhshaoil nó um bainistíocht dramhaíola.

Scártáil

Cruthófar thart ar 47,400 tona farasbarr ábhar scártála mar thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe.

Tochailt

Déanfar thart ar 3,189,600m³ d'ábhar tochailte a athúsáid laistigh den fhorbairt bóthair atá beartaithe.

Cruthófar thart ar 15,200 tona farasbarr ábhar (7,600m³) mar thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe.

Tógáil

Go ginearálta, d'fhéadfadh smionagar ginearálta na tógála, adhmaid agus crua fuíll, olaí innealra agus tuaslagáin ghlanta ceimiceán bheith i gceist le hábhair dramhaíola na tógála. Déanfar cleachtas ceannach iomarcach ábhar agus trealamh a sheachaint chun dramhaíl tuartha a chur san áireamh.

D'fhoilsigh an Foras Taighde Foirgníochta sonraí giniúna dramhaíola tagarmhairc ó thionscadail tógála foirgneamh nua. Suas go dtí mí na Samhna 2009 taifeadadh ráta 26.07m³ de dhramhaíl /£100k i dtaca le tionscadail innealtóireachta sibhialta. Dá réir sin, bunaithe ar an gcostas tógála meastachán don fhorbairt bóthair atá beartaithe cruthófar thart ar 25,300 tona de dhramhaíl tógá.

7.6.8.3 Plean Bainistíochta Dramhaíl Tógála agus Scartála don Chéim Tógála

Tá Plean Bainistíochta Dramhaíl Tógála agus Scartála san áireamh sa CEMP in **Aguisín A.7.5** leis an tuarascáil seo. Comhlíonann an plean seo ceanglais na *dTreoirlínte Dea-Chleachtais maidir le Pleananna Bainistíochta Dramhaíola le haghaidh Tionscadail Tógála agus Scartála* (Roinn Comhshaoil, Oidhreachta & Rialtais Áitiúil. 2006) agus *Treoirlínte TII maidir le Bainistíocht Dramhaíola ó Thionscadail um Thógáil Bóithre Náisiúnta*. Beidh sé de cheangal ar na gconraitheoir an Plean Bainistíochta Dramhaíl Tógála agus Scartála a chur i bhfeidhm.

7.6.9 Ithir, Uisce Dromchla agus Screamhuisce

Tá roinnt sruthchúrsaí lonnaithe feadh bhealach na forbartha bóthair atá beartaithe. Trí leas a bhaint as dea-chleachtais bainistíochta tógála íoslaghdófar an riosca um thruailliú ithreach, rith chun srutha uisce stoirme nó screamhuisce. D'eisigh Cumann Taighde agus Faisnéise an Tionscail Tógála (CIRIA) sa Ríocht Aontaithe nó treorach maidir le rialú agus bainistíocht uisce truailithe ó láithreáin tógála *Control of Water Pollution from Construction Sites, guidance for consultants and contractors* (Masters-Williams et al 2001). Tá treoir eile curtha ar fáil i dtreoir theicniúil CIRIA *Control of Water Pollution from Linear Construction Projects* (Murnane et al 2006) agus *Treoirlínte TII maidir le Dul Trasna Sruthchúrsaí le linn Tógáil Scéimeanna Bóithre Náisiúnta*.

Áirítear iad seo a leanas ar ghníomhaíochtaí láithreáin sa treo:

- tochailt
- créchartadh
- oibríochtaí coinchréitithe
- leathadh barrithreach
- dromchlú bóithr
- draenáil an láithreáin, agus rialú agus diúscairt rith uisce dromchla ón láithreán

- seachadadh agus stóráil ola agus breosla
- cothabháil gléasra

Áirítear ar bhearta, arna moladh sa treoir thuas, a chuirfear chun feidhme chun íoslaghdú a dhéanamh ar an riosca doirte agus éilliú ithreacha agus uisce:

- Oiliúint ar na bainisteoirí láithreáin, maoir agus an lucht saothair, lena n-áirítear na fochonraitheoirí ar fad maidir le riosca truaillithe agus bearta coisctheacha
- Breathnófar go cúramach ar shuíomh saoráidí stórála breosla ar bith. Ceapfar iad sin de réir na dtreoirlíne arna gcur ar fáil ag CIRIA, agus iad bundaithe go hiomlán
- Déanfar cigireacht rialta ar na feithiclí agus an gléasra uile le haghaidh ligean breosla, ola agus sreabháin hídhrálaigh. Coinneofar trealamh cuí chun déileáil le doirteadh ar an láithreán
- Nuair is féidir, cuirfear tochtailt ithreach i gcrích le linn tréimhsí tirime agus déanfar é le tochtaltóirí agus trucaílí dumpála. Ní mheascfar barrithir agus foithir le chéile
- A chinntiú go bhfuil gach láthair ina ndéantar sreabháin a stóráil agus a ghlacadh i láthair neamhscagach ainmnithe atá ar leithlis ó limistéar máguaird, e.g. le bunda iompaíthe, colbha ardaithe, rampaí nó rochtain chéimnithe
- Úsáid a bhaint as córais bhailiúcháin chun cosc a chur ar dhraenáil éillithe ar bith ó dhul isteach ar dhraenacha uisce dromchla, sruthchúrsaí nó screamhuisce, nó ó dhraenáil ar an talamh
- An úsáid as ceimiceáin ghlantacháin a íoslaghdú
- Úsáid a bhaint as spraeghunnaí trucear-spreagtha, le scoith uathoibríoch an tsoláthair uisce
- Úsáid a bhaint as murlaigh lonnaíochta nó ábhar ionsúiteach oiriúnach ábhar flocaúil chun solaid ar fuaidreamh amhail clabar nó siolta a bhaint
- A chinntiú go bhfuil oiliúint curtha ar an bhfoireann ar fad agus go leanfaidh siad na nósanna imeachta um ghlanadh feithiclí. Postáil sonraí maidir leis na nósanna imeachta sa limistéar oibre do thagairt éasca

Féach chomh maith ar an bPlean Rialaithe Dríodar, Creimthe agus Truaillithe san áireamh sa CEMP in **Aguisín A.7.5, Caibidil 10, Hidrigeolaíocht** agus **Caibidil 11, Hidreolaíocht**.

7.7 Tionchair Iarmharacha

Beidh beagán tionchar iarmharach nó ní bheidh tionchair iarmharacha ar bith ann mar thoradh ar na gníomhaíochtaí tógála atá beartaithe. Faoi mar a thuairiscítear thuas beidh na príomhthionchair le linn na céime tógála. Déanfar tionchair iarmharacha ar bith ar an timpeallacht atá ann amhail meath ar na bóithre poiblí a bheidh á n-úsáid mar bhealaí iompair a dheisiú. Déanfar oibreacha iomlán cobhsaíochta agus athshlánúcháin ar damáiste struchtúrach a bith a dhéanfar d'fhoirgnimh/struchtúir/toibreacha mar thoradh ar an tógáil. Tá tionchair

iarmharacha gníomhaíochtaí tógála eile a bhainfidh leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe sin measúnaithe i gcaibidlí ábhartha na Tuarascála MTT.

7.8 Achoimre

Tá tréimhse tógála de 36 mí ar an iomlán beartaithe chun an fhorbairt bóthair atá beartaithe a thógáil. Tá sé beartaithe go mbeidh an tógáil céimnithe agus go bhféadfadh sé bheith ina thógáil a bheidh ag dul ón taobh thoir siar leis na codanna atá léirithe i **gCuid 7.4.7**. D'fhéadfaí na codanna sin a reáchtáil i gcomhthráth nó iad a mheascadh de réir mar is féidir. Saináithníodh bealaí iompair agus suíomhanna campún láithreáin féideartha ag tabhairt aird ar thionchair fhéideartha ar an timpeallacht atá ann agus ar an ngaireacht do mhórstruchtúir feadh na forbartha bóthair atá beartaithe. Beidh na modhanna tógála a úsáidfear de réir na gcaighdeán agus na dtreoirlínte dea-chleachtais. Cuirfear na réamhchúraimí agus na bearta maolaithe is gá chun laghdú a dhéanamh ar thionchair fhéideartha na ngníomhaíochtaí tógála ar an gcomhshaoil i bhfeidhm. Cuirfear pleananna bainistíochta i bhfeidhm chun maolú a dhéanamh ar na tionchair amhail dusta, smionagar, torann agus creathadh, malairtí slí seirbhíse, speicis plandaí ionracha coimhthíocha agus dramhaíl.

7.9 Tagairtí

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (NRA 2008) *Measúnacht Tionchair Timpeallachta ar Scéimeanna Bóithre Náisiúnta - Treoir Phraiticiúil*.

An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. (EPA, 2015) *Dréacht-Treoirlínte Leasaithe maidir leis an bhFaisnéis atá le cuimsiú sna Ráitis Tionchair Timpeallachta*.

An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. (EPA, 2015) *Dréacht-Nótaí maidir leis na Ráitis Tionchair Timpeallachta a Ullmhú*.

Dréacht-Treoirlínte na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil. (EPA, 2017) *ar an bhFaisnéis atá le cuimsiú sna Tuarascálacha ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta*.

Caighdeán na Breataine BS 5228 – 1. (2009 +A1 2014) *(An Cód Cleachtais maidir le rialú torainn agus creathaidh ar láithreáin tógála agus oscailte – Torann)*.

Caighdeán na Breataine BS3882. (2015) *Sonraíocht le haghaidh Barrithreach*.

An Cumann Taighde agus Faisnéise an Tionscail Tógála. (2015) *Environmental Good Practice on Site, CIRIA, London*.

An Cumann Taighde agus Faisnéise an Tionscail Tógála. (2001) *Control of Water Pollution from Construction Sites, guidance for consultants and contractors, CIRIA, London*.

An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil (2006). *Treoirlínte Dea-Chleachtais maidir le Pleananna Bainistíochta Dramhaíola le haghaidh Tionscadail Tógála agus Scártála*.

An Roinn Iompair. (2010) – *Lámhleabhar Comharthaí Tráchta*.

An Ghníomhaireacht Comhshaoil. (2006, nuashonraithe 2013) *Managing Japanese knotweed on development sites - The Knotweed Code of Practice*, Environmental Agency, Bristol.

Kelly, J., Maguire, C.M. and Cosgrove, P.J. (2008) *Best Practice Management Guidelines Japanese knotweed Fallopia japonica*, Ullmhaithe don NIEA agus SPNF mar chuid de Speicis Ionracha Éireann.

Murnane E., Heap A., Swain A. (2006) *Control of Water Pollution from Linear Construction Projects* CIRIA, London.

An Chomhairle Náisiúnta um Dhramhaíl Tógála agus Scartála. (2006) *Treoirlínte Dea-Chleachtais maidir le Pleananna Bainistíochta Dramhaíola le haghaidh Tionscadail Tógála agus Scartála*, NCDWC, Baile Átha Cliath.

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2014) *Treoirlíne Dea-chleachtais maidir le Déileáil le Torann le linn phleanáil na Scéimeanna Bóithre Náisiúnta*, NRA, Baile Átha Cliath.

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2008) *Treoirlínte maidir le Bainistíocht Fiaí Díobhálacha agus Speicis Plandaí Ionracha Coimhthíocha ar na Bóithre Náisiúnta*, ÚNA, Baile Átha Cliath.

Na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil). (2013).